

A la flammande

OPERA BALLETT VLAANDEREN © Lot Doms

VOORWOORD VOORZITTER
DR. JAN VAN MEIRHAEGHE

PROF. DR. EMERITUS ERIC PONETTE RADIOLOOG KUL

PROF. DR. KAREL VERMEYEN UZA ANESTHESIST

PROF. DR. CHRIS GEENS -KUL HUISARTSGENEESKUNDE

PROF. DR. FILIP VANDEKERCHOVE
DIRECTEUR ROOD KRUIS VLAANDEREN

PROF. DR. BOB VAN HEE
DR. WILLEM AMERY

DESSERT
CULTUUR DR. LIEVE VAN ERMEN

KBC IBAN nr.: BE22 4073 0622 5147
Secretariaat VAV: Dascottelei 78 2100 Deurne
Tel. 0468-309334 (NIEUW NUMMER)
e-post: info@vlaamsartsenverbond.org
webstek: www.vlaamsartsenverbond.org
Het secretariaat is open op
dinsdag en donderdag (9 u-17.30 u).

RAAD VAN BESTUUR 2025-2027

REDACTIERAAD PERIODIEK

Dr. Jan Van Meirhaeghe (Voorzitter)
Dr. Lieve Van Ermen (Oud-voorzitter en Ondervoorzitter,
Redacteur Periodiek)
Dr. Bart Garmyn (Secretaris)
Dr. Geert Debruyne (Peningmeester)
Dr. Jan Dockx (VAV-Cultuur)
Prof. Dr. Eric Ponette (lid)
Dr. Chris Geens (Lid)
Prof. Dr. Karel Vermeyen (Lid), co-redacteur Periodiek
Dr. Stef Borms (gecoöpteerd Lid)
Dr. Jef Mennes (gecoöpteerd Lid), co-redacteur Periodiek

RAAD VOOR ADVIES

Prof. Dr. A. Baert, KUL
Prof. Dr. D. Blockmans, KUL
Prof. Dr. D. Delooze, UGent
Dr. Dirk Dewolf
Prof. Dr. A. Dupont, VUB
Dr. Piet H. Jongbloet
Dr. J. Lamote, VUB
Dr. E. Sleurs, UGent
Prof. Dr. P. Van Cauwenberge, voorzitter HoGent
Prof. Dr. Ph. Vandekerckhove, Rode Kruis Vlaanderen
Em. Prof. Dr. R. Van Hee, Universiteit Antwerpen

PERIODIEK

Verantwoordelijke uitgever: dr. L. Vanermen
Lindendreef, 54, Kalmthout
Hoofdredacteur: dr. L. Van Ermen

De gepubliceerde bijdragen verschijnen onder
de verantwoordelijkheid van de auteurs.

Layout: Drukkerij Goossens

Drukkerij: www.drukkerijgoossens.be

INHOUD

VOORWOORD	3
CONTROLEARTSEN EN ZIEKENFONDSEN	4
POLITIEKE ACTUALITEIT	5
RODE KRUIS STRATEGIE	11
REIZEN DOORHEEN DE GESCHIEDENIS VAN VLAANDEREN	13
ARTSENQUOTA	17
INTERVIEW MET KAREL VERMEYEN	19
VAN DE VREDE VAN WESTFALEN TOT POETIN	21
TENTOONSTELLINGEN	25
MUZIEK	27

LIDGELD VANAF 2023

Gedrukte Periodiek

Elektronische versie

Gewoon lid

 110

 90

Arts in opleiding of zonder praktijk

 70

 50

Artsenkoppel

 150

 130

Artsenkoppel in opleiding of zonder praktijk

 90

 70

Steunend lid

 200

Voorwoord

In dit voorwoord moet ik toch even stilstaan bij het overlijden van ons oudste lid, professor Alexander Evrard. Een merkwaardig man die alles wat het Vlaams Artsenverbond naar streeft belichaamde. Doorheen gans het interview in Periodiek nr 2 van 2024 spreekt zijn rechtlijnige Vlaamsgezindheid.

Ik had het voorrecht zijn lessen psychologie te mogen volgen in wat dan nog de derde kandidatuur noemde. Toen hij in december 2023 door de Gentse Alumni gevierd werd als honderdjarige hield hij een toespraak in datzelfde mij goed bekende auditorium van weleer, rechtopstaande, een uur lang. Merkwaardig inderdaad.

Wij steunen al sinds de aanvang het initiatief van de Vlaamse Volksbeweging “Medische hulp in het Nederlands is een basisrecht” (zie www.taalklachten.be).

De goed zichtbare acties werden intenser toen in februari 2026, na klacht van een Franstalig ziekenhuis, de Raad van State de 12-minuten regel afschafte. Door die regel konden patiënten voor spoedeisende hulp op hun vraag niet naar het dichtstbijzijnde – zo goed al zeker Franstalig – ziekenhuis gebracht worden, maar naar een ziekenhuis waar men wel Nederlands begrijpt en spreekt.

Op 19 april nam het VAV deel aan zo een actie bij de spoeddienst van het Sint-Pietersziekenhuis. De ludieke actie kwam uitgebreid in de media, en miste zijn effect niet. Want mede door de standvastigheid van VVB en VAV werd de 12-minutenregel weer ingevoerd vanaf mei 2026. Gelukkig een positieve evolutie.

Ik wil tot slot nog eens de aandacht vestigen op ons symposium dat we samen met het AK-VSZ organiseerden in oktober laatstleden.

Door het aanzwengelen van de problematiek van de langdurig zieken en de langdurig arbeidsongeschikten gooide het VAV de knuppel in het hoenderhok. Sindsdien is dit thema voortdurend aanwezig in het maatschappelijke en politieke debat, en intussen komt ook de rol van de mutualiteiten volop ter discussie.

Mischief, thou art afoot...!

Jan Van Meirhaeghe
VAV-voorzitter
6 juni 2026

CONTROLEARTSEN EN ZIEKENFONDSEN: ‘HET PROBLEEM IS VEEL GROTER’

INTERVIEW MET JAN VAN MEIRHAEGHE IN DOORBRAAK 5/5/2026 ROAN ASSELMAN

Voorzitter Vlaams Artsenverbond: ‘Niet-objectiveerbare klachten zoals burn-out en stress zijn de basis van het probleem van de langdurig zieken.’

GROTER PROBLEEM

Het Vlaams Artsenverbond boog zich al meermaals over de materie van de langdurig zieken die omwille van medische redenen (officieel) niet aan het werk kunnen. ‘Valerie Van Peel heeft een punt’, vindt Van Meirhaeghe. ‘Ziekenfondsen zijn rechter en partij. Een adviserende arts (de “controlearts”) van een ziekenfonds moet iemand controleren die lid is van datzelfde ziekenfonds en daarvoor een bijdrage betaalt.’ Tezeldertijd maakt de VAV-voorzitter zich sterk dat niet de controleartsen an sich het probleem zijn. ‘Het probleem is veel groter.’

Niet-objectiveerbare klachten zijn de basis van het probleem van de langdurig zieken.

‘Het is niet zo dat de meeste adviserende artsen de deontologie van hun beroep overboord gooien. Het probleem is eerder dat de voorbije halve eeuw de medische wereld, artsen – alle artsen, niet enkel de adviserende – meer en meer ziekten en diagnoses zijn gaan aanvaarden voor arbeidsongeschiktheid. De behandelende artsen schrijven er ook meer voor en voor langere periodes.’

Van Meirhaeghe blikt terug: ‘Toen ik in 1981 afstudeerde was rugpijn de meest frequente reden voor arbeidsongeschiktheid. Waarom? Omdat rugpijn moeilijk te objectiveren is, zeker toen. Mensen die arbeidsongeschikt worden verklaard, hebben vaak een klacht – een subjectieve last die moeilijk te verifiëren is. Later, toen rugpijn dankzij nieuwe technologie objectieverbaarder werd, verschoven de klachten naar chronisch vermoeidheidssyndroom en nog later naar burn-out en naar stress. Die niet-objectiveerbare klachten zijn de basis van het probleem van de langdurig zieken. Ik noem dat “etiketten”, geen “diagnoses”.’

CONTROLLEREN

Van Meirhaeghe concludeert: ‘Wat Van Peel de adviserende artsen en de ziekenfondsen verwijt, zouden we ook de

behandelende artsen kunnen verwijten. De ziekenfondsen willen hun leden niet kwijt, maar de behandelende artsen willen ook hun patiënten niet kwijt. Dat is het resultaat van ons gezondheidszorgsysteem, dat nog altijd gebaseerd is op betaling per prestatie en vooral door de overheid gefinancierd wordt.’

Ook de patiënten treft schuld: soms moet men gewoon op zijn tanden bijten.

Volgens de VAV-voorzitter is er ook een andere, institutionele reden voor de toename van het aantal langdurig zieken. ‘Na één jaar verandert het statuut van iemand die ziek is naar het statuut van een invalide. Vroeger werd op het moment dat die overstap gemaakt werd een onafhankelijke controle georganiseerd door het RIZIV. Door de overheid, dus. Maar een socialistische minister (Laurette Onkelinx, red.) heeft die een tiental jaar geleden de facto afgeschaft. Toen is het echt uit de hand beginnen lopen. Dat Frank Vandenbroucke, ook een socialist, nu met de gebakken peren zit, is enigszins ironisch.’

VINGER WIJZEN

‘Ik werk ook als deskundige voor arbeidsrechtbanken. Ik doe een dertigtal zaken per jaar, sommige collega’s doen er honderd. Dat gaat dan vooral over beëindigingen van iemands arbeidsongeschiktheid. En wij komen allemaal rond hetzelfde percentage uit: 98 procent van die schorsingen zijn terecht. 98 procent van die arbeidsongeschikten was dus eigenlijk onterecht arbeidsongeschikt.’

De totaalschuld in de schoenen van artsen en ziekenfondsen schuiven, vindt Van Meirhaeghe te eenvoudig. ‘Ook de patiënten treft schuld. Vijftig jaar geleden was men misschien te beschaamd geweest om onterecht ziek te zijn en te profiteren, vandaag lijkt dat minder het geval. Soms moet men gewoon op zijn tanden bijten. Maar het is moeilijk om dat als arts aan een patiënt te vertellen. Ook als het klopt.’

POLITIEKE ACTUALITEIT

WAT NU?

Vooraf: sinds het vorige artikel over politieke actualiteit in het 4de nummer van Periodiek 2025 op 31 december 2025 doken twee belangrijke feiten op: Brussel heeft eindelijk een regering en de federale regeringsleider wordt terug opgezaald met zware financiële problemen.

1. BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST HEEFT EEN REGERING

614 dagen na de verkiezingen op 13.02.26 heeft Brussel eindelijk een regering, zonder de N-VA (1). Tot op dat ogenblik weigerde Ahmed Laouej, Brussels PS-voorzitter, in een regering te stappen met wat hij zag als “een racistische, separatistische” partij (de N-VA, redactie). Dat was volgens Jeroen Struys en Valerie Droeven een enorme ingreep van een Franstalige partij in de Nederlandstalige meerderheid. Frédéric De Gucht, die maanden lang zijn been stijf hield, bleek dan toch bereid in een formatie zonder de N-VA te stappen, “omdat de PS nu bereid bleek akkoord te gaan met een begroting in evenwicht tegen 2029.” (2)

De nieuwe **Brusselse regering bestaat uit**

- Boris Dillière (MR): Minister-president, bevoegd voor Veiligheid en Preventie
- Ahmed Laouej (PS): Minister van Sociale Actie en Solidariteit, Plaatselijke Besturen en Gelijke Kansen
- Laurent Hublet (Les Engagés); Minister van Werk, Economie en Digitale Economie
- Elke Van den Brandt (Groen): Minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Verkeersveiligheid, Dierenwelzijn
- Dirk De Smedt (Anders): Minister van Begroting, Financiën, Openbaar Ambt en Digitalisering
- Karine Lalieux (PS): Staatssecretaris van Huisvesting, Taxisector en Sportinfrastructuur
- Audrey Henry (MR): Staatssecretaris van Stedenbouw, Ruimtelijke Ordening en Openbare Netheid
- Ans Persoons (Vooruit): Staatssecretaris van Stadsvernieuwing, Erfgoed, Klimaat en Milieu en Imago van Brussel (3).

Na meer dan 600 dagen sloten de MR, de PS, Les Engagés, Groen, Vooruit, Anders en CD&V een **akkoord over een**

Brusselse regering. De ambitie is om het budget tegen 2029 in evenwicht te krijgen: in 4 jaar tijd moet het tekort van 1,2 miljard afgebouwd worden naar nul, een inspanning van 300 miljoen per jaar. Daartegenover zetten de onderhandelaars een reeks ingrepen die 1 miljard euro zou moeten opbrengen: een aantal administraties en diensten moet fuseren, kabinetten en het parlement dienen het met minder te doen, de vergunningstrajecten moeten sneller zodat er meer gebouwd wordt en renovatiepremies worden omgezet tot renovatieleningen. Maar de besparing die het meest in het oog springt, is de stillegging van de werf voor de gecontesteerde metrolijn 3 (4). In de zoektocht naar evenwicht grijpt de nieuwe coalitie naar een typische begrotingstruc: liefst 1 miljard euro aan ‘strategische’ participaties (voor de sociale woningmaatschappij, Vivaqua en Kanal) blijven buiten de begrotingsdoelstelling (5). Verder noteren we onder meer dat voor de burger de belastingen dalen, dat besparingen de begroting in evenwicht moeten brengen en dat de pendelaars veiligere en properdere stationsomgevingen moeten krijgen (6).

Isabel Albers geeft als commentaar: “MR-voorzitter Georges-Louis Bouchez, die de coalitie samen met de PS en Anders heeft geforceerd, zegt zonder verpinken dat Brussel tegen 2029 ‘de best beheerde regio van het land’ zal zijn. Met een begrotingsevenwicht en lekkers voor de Brusselaars in de vorm van een lagere onroerende voorheffing en een lagere personenbelasting. (...) Wil de Brusselse regering haar ambitieuze akkoord in amper tweeënhalf jaar realiseren,

dan is een gigantische cultuuromslag nodig.” En zij besluit: “Hoe gaan de ambitieuze beloftes, zoals een begrotingsevenwicht, deze keer wel worden gehaald?” (7)

Op 28.03.26 kreeg het Brussels Gewest 3 **financiële opstekers**: de goedkeuring van de begroting voor de rest van 2026 door het Brussels Parlement, de Deutsche Bank opende een driejarige kredietlijn van 250 miljoen euro waarmee het gewest tijdelijke liquiditeitsproblemen kan oplossen en de kredietbeoordelaar Standard & Poor's bevestigde de kredietrating voor het Brussels Gewest op A, zesde hoogste score (8).

De Brusselse regering kampt met taalproblemen. Op de opwerping van Jeroen Struys dat er niet eens een Nederlandstalige meerderheid is vermits de CD&V niet in de regering zit, antwoordt minister Elke Van den Brandt: “Dat klopt niet, er is een Nederlandstalige meerderheid met CD&V. Alle ministers zijn voorgedragen door een meerderheid binnen de Nederlandse taalgroep. Er is afgesproken om CD&V uit te nodigen voor de regeringsbeslissingen en Benjamin Dalle (CD&V) wordt voorzitter van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. In het regeerakkoord staan belangrijke elementen om het Nederlands te versterken.” (9)

De Brussels minister-president Boris Dillière spreekt amper Nederlands, zoals bleek tijdens zijn eerste mediaoptredens. Hij reageerde op RTBF: “Ik ben de Brusselaars een goede kennis van het Nederlands verschuldigd.” (10)

Intussen heeft N-VA een resolutie klaar, waarin zij eist dat alle leden van de Brusselse regering aantoonbaar tweetalig zijn (11).

Karl Van Camp vermeldt: “Ook lezen we dat er in de Brusselse ziekenhuizen verplichte beleidsplannen komen zodat patiënten ook in het Nederlands kunnen geholpen worden.” (12)

2. ZWARE FINANCIËLE PROBLEMEN BEDREIGEN DE FEDERALE REGERING

Op 18.04.26 meldde de redactie van De Tijd dat, na Fitch, nu ook de kredietbeoordelaar Moody's zijn rating van België verlaagt. De score voor ons land wordt gewijzigd van 'Aa3 met negatieve vooruitzichten' naar 'A1 met stabiele vooruitzichten'. Die rating, de laagste in decennia, weerspiegelt een licht gedaald vertrouwen in de capaciteiten van België om zijn schulden terug te betalen, vanwege de aanhoudende begrotingstekorten en de stijgende schuldgraad.

De kredietscores zijn een bevestiging dat de federale regering de overheidsfinanciën niet op de rails krijgt. De extra defensie-inspanningen en de oplopende vergrijzingskosten in de pensioenen en de gezondheidszorg doen de uitgaven oplopen. Daar komt nog bij dat de regering aan de inkomsten knaagt, met als zwaartepunt de belastingverlaging op arbeid in 2029.

Volgens de jongste raming van het Monitoringcomité zal het begrotingstekort op het einde van de legislatuur nog altijd 40,6 miljard euro of 5,6 % van het bruto binnenlands

product (bbp) bedragen. Om aan de Europese uitgaven-norm te voldoen, zou De Wever nog een extra sanering van 4,9 miljard euro moeten realiseren.

Hogere rentekosten kan de regering missen als kiespijn. Het voorbije jaar steeg de rente op tienjarige overheidsobligaties al met een half procent-punt tot om en bij 3,5 %.

De federale intrestlasten nemen tegen 2029 tot 24 miljard euro toe. Die ramingen houden evenwel nog geen rekening met de lagere groei, de hogere inflatie en de potentieel hogere rentes die door de oorlog in Iran op de Belgische begroting dreigen af te komen (13).

Het Monitoringcomité toont bovendien aan dat de begrotingstekorten zonder bijkomende ingrepen op het einde van de legislatuur hoger zijn dan aan het begin: dat geldt zowel voor entiteit 1 (federale overheid + sociale zekerheid), in 2025 3,7 % bbp en in 2029 4,9 % bbp, als voor alle Belgische overheden samen, in 2025 5,3 % bbp en in 2029 5,6 % bbp (14).

Isabel Albers besluit: “Na het ratingsagentschap Fitch verlaagt nu ook Moody's de kredietwaardigheid van België. En volgens het IMF hebben we de allerslechtste begroting van Europa. De federale regering erfde een tijdbom, maar stilaan vervalt ze ook zelf in too little, too late. (...) Zonder een geloofwaardige knik in de begrotingscijfers verliest deze coalitie niet alleen duur krediet bij de ratingbureaus en de beleggers in Belgisch schuldpapier, maar ook bij haar kiezers.” (15)

Bart Van Craeynest reageert laconiek: “De echte oplossing voor onze budgettaire problemen ligt in structureel sterkere groei. En die halen we niet met brede belastingcadeaus waarvoor we al lang geen geld meer hebben.” (16)

3. PLANNING VAN BART DE WEVER EN REACTIES VAN OPINIEMAKERS

3.1 Planning van De Wever

Wat betreft sanering van het begrotingstekort heeft hij reeds bewezen dat hij de moeilijke problemen niet uit de weg gaat. Wat het door hem voorgestelde confederalisme betreft, laten we hem zelf aan het woord in een interview door Jan-Frederik Abbeloos en Jeroen Struys in de Standaard.

Vraag: De premier is het confederalisme dus niet vergeten, nu hij vaak in Europa zit?

“De N-VA'er is het confederalisme niet vergeten. (...) Maar de pragmaticus in mij zegt: als de Walen stemmen voor verandering, tegen de PS en voor de MR en Les Engagés, dan zal ik die kans niet laten liggen. In 2029 zullen we zien. Maar als de peilingen (waarin de PS groeit, red.) verband houden met de realiteit, dan zitten we in 2029 weer in de problemen in dit land.”

Vraag: Dan moet het toch tot een staats hervorming komen,

zoals Geert Bourgeois zei in *Dag Allemaal?*

“(…) Ik heb de ambitie om het sociaaleconomische project af te ronden en budgettair nog nuttige dingen te doen. Dat zal al moeilijk genoeg zijn. Tot 2029 heb ik een contract dat ik moet naleven.” (…)

Vraag: Uw partijvoorzitter zegt de achterban wel: het confederalisme laat te lang op zich wachten. Moet er in 2029 op dat vlak dan toch iets gebeuren?

“Als mijn achterban vaststelt dat de huidige regering rendeert, dan neemt die daar vrede mee, is mijn indruk. In 2029 zal de uitslag ons leren hoe we ons moeten positioneren.”

Vraag: Het confederalisme wordt dus niet het bod om mee naar de kiezer te gaan?

“Ik ga geen wantrouwen in mijn eigen regering zaaien. Als we dit land op koers krijgen, en de partijen die daartoe bijdragen worden beloond, dan lijkt het me logisch dat we voortdoen en het verhaal van de sanering afronden. Maar ik ben niet zeker dat we in die hypothese wakker worden in 2029.” (17)

3.2. Reactie van Franstalige opiniemakers

We laten drie personen aan het woord: Mathieu Colleyn, politiek journalist van *L’Echo*, Paul Magnette, voorzitter van PS en Béatrice Delvaux, senior writer bij *Le Soir*.

Mathieu Colleyn: “Bart De Wever (N-VA) lijkt alvast in te spelen op de opmars van de PS. Hij kondigt institutionele eisen aan waarvoor hij de goedkeuring van de Franstalige socialisten nodig kan hebben.” (18)

Vraag aan Paul Magnette: En dat is dus bewust? “De Wever steekt dat zelfs niet weg: ‘Als je het fort niet kan vernietigen, verover dan het fort’ is een van zijn uitspraken. Dat fort – de federale regering – is nu veroverd en van daaruit draait hij alle knoppen in het voordeel van Vlaanderen en in het nadeel van Wallonië en Brussel, die nog wat meer zullen verarmen. De Wever hoopt maar één ding, dat de Franstalige politici in 2029 op hun knieën komen smeken om een herziening van de bijzondere financieringswet, waarna hij een confederale omslag van de sociale zekerheid en de regionalisering van gezondheidszorg en justitie op tafel kan leggen als prijs.” (19)

Béatrice Delvaux: “De Wever zelf herhaalt dat er niets is veranderd aan zijn overtuigingen: confederalisme is het einddoel. Zeker wanneer de neergang van de MR in de peilingen zich doorzet in de verkiezingen en de PS haar comeback waarmaakt.

Is het objectief dan 2029? Aan Vlaamse kant bestaat daar geen twijfel over. Een vooraanstaande Vlaamse bron gaat in *Le Soir* nog verder: “Het is niet omdat De Wever vandaag de rol van premier vervult, dat de N-VA haar onafhankelijkheidsidee heeft opgeborgen. De Wever bakt zoete broodjes met de Franstaligen om zo de potentiële steun te

vergroten voor een stevige staatshervorming in 2029. Het is eerder een voorbereiding op de splitsing dan het omgekeerde. De Wever denkt op de lange termijn, en op de lange termijn blijft zijn doel hetzelfde. Dat einddoel zal hij niet loslaten. Waakzaam blijven: dat is het motto.” (20)

3.3. Reacties van Vlaamse opiniemakers

Vraag aan Quinten Jacobs, grondwetspecialist: Is de kritiek dat de N-VA zich tijdens de regeringsvorming met communautaire borrelnootjes tevreden heeft moeten stellen terecht?

“De N-VA heeft gekozen voor een saneringsregering, voor een socio-economische regering. Die keuze is op zich verdedigbaar, maar de N-VA moet nu wel vaststellen dat zonder een staatshervorming een totale of een doorgedreven structurele sanering onmogelijk is. (...) Ze heeft gekozen voor een saneringsregering omdat er geen tweederdemeerderheid voor een staatshervorming bleek te zijn. Maar die heeft ze ook niet lang gezocht. (...)”

Premier Bart De Wever wil tegen het einde van de legislatuur de contouren van een zevende staatshervorming schetsen. Wat verwacht u daarvan?

“Ik hoop echt dat hij daar zo snel mogelijk aan begint, getit op de omvang van het probleem. Het is nooit leuk om aan een staatshervorming te beginnen, twee jaar lang een bijzondere meerderheid te zoeken en eindelijk te onderhandelen met Franstalige partijen. (...) Maar om de fundamentele problemen van dit land op te lossen, is een staatshervorming simpelweg nodig.” (21)

Wim Van de Velden:

De enige oppositie met een vuist komt van het Vlaams Belang. Vanuit radicaal-rechtse hoek wordt De Wever aangepakt als de verrader van de Vlaamse zaak. (...) Bij verkiezingen wordt het Vlaams Belang andermaal De Wevers kwaadste klant.” (22)

Bart Maddens:

“Als we het huidige herstelbeleid niet kunnen voortzetten in 2029, dan is het tijd voor confederalisme, maakt de N-VA zich sterk. Denken zij echt dat het zal volstaan om die oude map uit de schuif te halen en op tafel te leggen? En dat het dan op een miraculeuze wijze ‘snel zal gaan’? Of is de ongemakkelijke waarheid dat het ‘confederalisme’ bij de N-VA niet veel meer is dan een symbolische fetisj waar hoogstens nog ritueel naar verwezen wordt om de flamingantische achterban te paaien?” (23)

Carl Devos:

“De Wever is nu premier en positioneert zich – in theorie toch – als iemand die voor twee legislaturen wil gaan. Hij wil bovendien ook Franstalig België overtuigen. In die context kan hij moeilijk jaren op voorhand opnieuw volop inzetten op confederalisme.” (24)

3.4. Reacties van de niet-partijpolitieke Vlaamse Beweging

Op 1 oktober '25 organiseerde de Vlaamse Volksbeweging (VVB) in De Abt in Gent een debat over het thema “Haalt de Vlaamse Beweging 2030?” Onder leiding van Pieter Bauwens (Doorbraak) gingen Bart Fierens (ANZ) Michael Discart (VVB), Peter De Wilde (Davidsfonds) en Stijn Everaert (bestuurder VVB en vertegenwoordiger van de jeugd) in debat over de richting van de beweging.

Stijn Everaert merkte bij jongeren een hernieuwde interesse voor Vlaanderen uit bezorgdheid over identiteit.

Peter De Wilde verraste positief met een uitgesproken Vlaams geluid. Het Davidsfonds, jarenlang wat op afstand van de Vlaamse Beweging, is terug. Hij hekelde het gebrek aan visie bij de Vlaamse en federale regering. “Er is te weinig Vlaamse fierheid.”

Michael Discart bekritiseerde de wijze waarop gesubsidieerde Vlaamse verenigingen vandaag beoordeeld worden. Inclusiviteit wordt volgens hem al te weinig gedefinieerd.

Bart Fierens stelde voor om met de Vlaamse Beweging een gezamenlijk minimumprogramma op te stellen.

Binnen het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (OVV) groeit eveneens opnieuw samenwerking. Zowel de VVB als het Davidsfonds zien weer een groei van hun ledenaantallen. Het brede succes van het VVB-project aangaande de taalproblematiek in de Brusselse ziekenhuizen toont dat de communautaire kwesties snel op de politieke agenda kunnen terugkeren (25).

Op 15 maart '26 ging in de Lotto Arena te Antwerpen de 86ste editie van het Vlaams Nationaal Zangfeest door. Volgens voorzitter Bart Fierens ligt de hervorming van de staatsstructuur vandaag “in een diepvries” terwijl ze voor hem een prioriteit zou moeten zijn en zou moeten leiden tot de vorming van een nieuwe (Vlaamse) staat (26).

Op 29 maart '26 vierde Pro Flandria, de partijonafhankelijke netwerkorganisatie, haar 25ste verjaardag met een lustrumviering in de Faculty Club te Leuven. Pro Flandria verdedigt de belangen van Vlaanderen vanuit 3 pijlers: zelfbestuur voor Vlaanderen, respect voor normen en waarden en een verantwoordelijk ondernemerschap.

Het programma omvatte, na de begroeting door KU Leuven Rector mevrouw Séverine Vermeire en PF-voorzitter John Dejaeger:

- de voorstelling van het PF-lustrumboek door uitgever Karl Drabbe, Ertsberg “Het geslaagde maar geplaagde Vlaanderen”, met bijdragen van gerenommeerde schrijvers over de belangrijkste uitdagingen voor onze toekomst: industrie en ondernemen, zelfbestuur en responsabilisering, degelijk onderwijs, voldoende en prijsgunstige energie en de positie van Vlaanderen in het grote buitenland, gevolgd door een paneldebat
- huldiging van gewezen Minister-President Luc Van den

Brande op wiens initiatief de 5 resoluties voor de staatkundige toekomst van Vlaanderen op 3 maart 1999 in het Vlaams parlement werden goedgekeurd, gevolgd door de laudatio van Minister-President Matthias Diependaele en wederwoord door Luc Van den Brande (27).

Op 9 april '26 gaf Jürgen Constandt, voorzitter van het Vlaams & Neutraal Ziekenfonds (VNZ), een interview in 't Pallieterke over de sociale zekerheid.

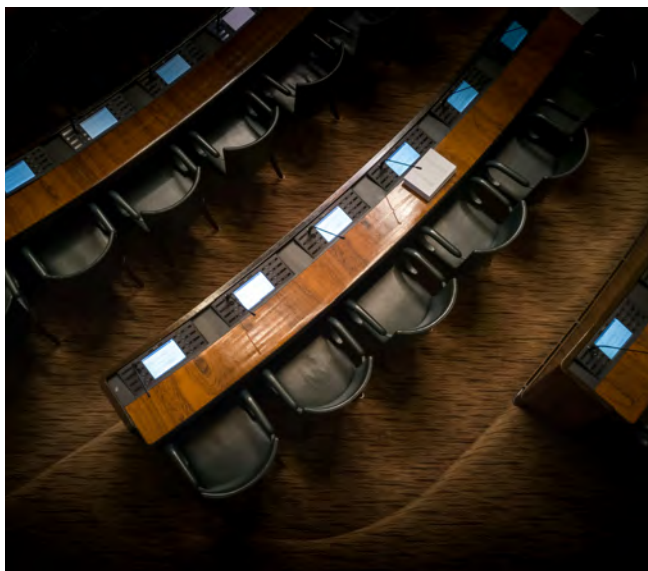
Op de vraag "Op welke manier splitsen Vlamingen de sociale zekerheid door lid te worden van het VNZ?" antwoordde hij: "De slogan 'Splits zelf de sociale zekerheid – Word lid van het VNZ !' hebben we in 1992 bedacht. Daarmee wilden we duidelijk maken dat mensen sowieso bij een ziekenfonds aangesloten moeten zijn en dat de meeste mensen bij de klassieke, unitair denkende ziekenfondsen zitten. Door van ziekenfonds te veranderen, zorg je ervoor dat een stukje van de administratiekosten verschuift. Je zorgt er eigenlijk voor dat geld in Vlaamse handen komt. En je geeft ook een duidelijk signaal."

Op de vraag "Waarom is het VNZ een voorstander van de splitsing van de sociale zekerheid?" vermeldt hij als argumenten: de verschillende inzichten van Vlamingen en Franstaligen in het SZ-beleid, een grotere efficiëntie door homogene bevoegdheden, responsabilisering tot een spaarzaam beleid en de Vlaams-Waalse geldstroom (28).

3.5. Recente medische communautaire problemen/plannen/acties

Recent doken een aantal vermeldenswaardige medische communautaire problemen, plannen of acties op:

- Investering van de Vlaamse regering in het Nederlandstalige multidisciplinaire gezondheidscentrum "Plek" te Brussel (29).
- Betoging op 8.02.26 met eis tot hervorming van de 12 minutenregel die aan de inwoners van de Vlaamse Rand de mogelijkheid gaf om te kiezen voor een Nederlandstalig ziekenhuis bij dringende medische hulp (30).

- Kliniek Sint-Jan (Brussel) in de bloemetjes gezet op 14.02.26 door de VVB als blijk van waardering voor hun inspanningen rond tweetalige dienstverlening (31).
- In Brusselse woonzorgcentra is er amper plek voor Nederlandstalige studenten verpleegkunde voor stages in het Nederlands (32).
- Deelstaten en RIZIV : zie lager
- Artsenquota: zie lager
- Betoging op 19.04.26 aan het Sint-Pietersziekenhuis te Brussel wegens ernstige taalklachten van Nederlandstalige patiënten (33).
- Vlaamse adviesraad bepleit brede hervorming zorg (34).
- Onderzoek van De Tijd heeft meerdere artsen ontmaskerd die in België aan de slag waren, terwijl ze in Frankrijk waren veroordeeld of geschrapt (35).

Hieronder gaan we dieper in op de problemen "Deelstaten en RIZIV" en "Artsenquota".

Deelstaten en RIZIV

De federale regering besloot in november 2023 dat vanaf 1 januari 2024 de deelstaten naar de Algemene Raad van het RIZIV een vertegenwoordiger met raadgevende stem kunnen afvaardigen. Maar die zetels bleven tot vandaag leeg. Blijkbaar is er nog geen akkoord over het aantal en de verdeling van de deelstaatvertegenwoordigers. Verder wordt het dossier heen en weer verschoven van de federale regering naar de deelstaatregeringen. Voorlopig zijn er dus geen Vlaamse vertegenwoordigers in de RIZIV-top ondanks de wet (36).

Er is dus nog dringend werk voor de federale en de Vlaamse regering.

° Artsenquota

In een nieuwsbrief van Artsenkrant van 1 april '26 publiceerde Geert Verrijken, senior consultant gezondheidszorg Cantilis en oud-hoofdredacteur van Artsenkrant, het nieuw advies van de federale Planningscommissie medisch aanbod. In 2032 mogen 1169 Vlaamse en 1030 Franstalige artsen het beroep instromen. Tot voor kort respecteerde men nog de bevolkingsdichtheid: Vlamingen hadden recht op 60 % van het contingent artsen, Franstaligen op 40 %. Nu is het 53/47. Verrijken contesteert het gebruikte argumentatiemodel van de planningscommissie als niet wetenschappelijk maar als ideologisch (37).

Prof. Karel Vermeyen, voorzitter AK-VSZ en bestuurslid VAV, bestudeerde eveneens het advies van de Planningscommissie en kwam onder meer tot volgend besluit: "Er is geen enkele objectieve reden waarom een gedifferentieerde activiteitsgraad zou moeten aanleiding geven tot hogere quota voor de Franstaligen. Als de arbeidsduur, berekend op basis van voornamelijk financiële proxy's in Franstalig België lager is dan in Vlaanderen, is dat geen argument om meer artsen op te leiden. Integendeel, misschien werken de artsen in Franstalig België gewoon minder omdat hun aantal suboptimaal afgestemd is op de zorgvraag. Misschien betekent dit wel dat er meer huisartsen zijn in Franstalig

België die niet voldoende werk hebben om tot een voltijdse activiteit te komen. (...) De nieuwe verhouding van 53/47 is voor het AK-VSZ absoluut onaanvaardbaar! (...) Misschien is het beter dat de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap elk een eigen oplossing uitwerken, onafhankelijk van elkaar.” (38) Wij wachten op een reactie van Zuhail Demir, Vlaams minister Onderwijs.

TOT SLOT

Dat het besparingsprogramma van eerste-minister Bart De Wever verdergezet moet worden in het licht van de uitspraken van de ratingbureaus, lijkt weinig twijfel. Zoals blijkt uit een interview van hem heeft hij om tactische redenen de bespreking van het confederalisme binnen de federale regering verschoven naar een onbepaalde datum. Dat is zijn recht en verantwoordelijkheid. De vraag is of dat een invloed moet hebben op de activiteit van de niet-partijpolitieke Vlaamse Beweging. In de feiten stellen wij vast dat die blijft werken zoals tevoren en haar communautaire eisen fors blijft beklemtonen. Dat is ook niet verwonderlijk: zowel de partijpolitieke als de niet-partijpolitieke Vlaamse Beweging hebben hun eigen taak.

Eric Ponette, 10 mei 2026

Referenties

1. Jeroen Struys: Na 614 dagen heeft Brussel eindelijk een regering, De Standaard 13.02.26
2. Jeroen Struys en Valerie Droeven: Hoe Bouchez slaagde, waar de Brussels formatie meer dan 600 dagen lang faalde, De Standaard 13.02.26
3. Bart Dobbelaere en Simon Andries: Nieuwe Brusselse ministersploeg roept wel wat vragen op, De Standaard 16.02.26
4. Daan Bleus, Bart Haeck en Wim Van de Velden: Brussel heeft regeerakkoord met torenhoge ambities, De Tijd 13.02.26
5. Daan Bleus en David Adriaen: Nieuwe coalitie grijpt naar begrotingstruc in zoektocht naar evenwicht, De Tijd 14.02.26
6. Bart Haeck en Sonja Verschueren: Wat betekent het Brussels regeerakkoord voor u? De Tijd 14.02.26
7. Isabel Albers: Na de opluchting, de argwaan, De Tijd 14.02.26
8. Bart Haeck: Drie financiële opstakers in één dag voor Brussels Gewest, De Tijd, 28.03.26
9. Jeroen Struys: Interview Elke Van den Brandt (Groen); De Standaard 19.02.26
10. MV: Kritiek op nieuwe minister-president omdat hij amper Nederlands spreekt, De Tijd 17.02.26
11. Bart Dobbelaere: Brussel heeft geen tijd te verliezen: “Nog 1.200 dagen”, De Standaard 24.02.26
12. Karl Van Camp: Ik promes, 't Pallieterke 19.02.26
13. Redactie: Slechte begroting levert België nieuwe ratingverlaging op, De Tijd 18.04.26
14. Daan Bleus en Dieter Dujardin: Ratingverlaging dreigt sanering De Wever nog moeilijker te maken, De Tijd 18.04.26
15. Isabel Albers: Hoeveel alarmbellen moeten nog rinkelen? De Tijd 18.04.26
16. Bart Van Craeynest, hoofdeconoom Voka: Meer groei is het beste middel tegen de huidige crisissen, De Tijd 22.04.26
17. Jan-Frederik Abbeloos en Jeroen Struys: Interview Bart De Wever, één jaar premier: “De N-VA'er in mij is het confederalisme niet vergeten”, De Standaard 14.02.26
18. Mathieu Colleyn: Hoeft de PS zichzelf nog wel te hervormen? De Tijd 08.01.26
19. Dieter Dujardin: Weekend interview 'Het beleid van De Wever is exact wat Vlaanderen wil' De Tijd 31.01.26
20. Béatrice Delvaux: Vlaams-nationalist tot in de kist, De Standaard 31.01.26
21. Anton Schelfaut: Quinten Jacobs, grondwetspecialist: De N-VA botst op de limieten van haar eigen keuze, 't Pallieterke, 20.11.25
22. Wim Van de Velden: In de schaduw van De Wever, De Tijd 31.01.26
23. Bart Maddens: Een schrikkelidag die geschiedenis maakte, 't Pallieterke 09.04.26
24. Anton Schelfaut: “Weinig appetijt in Vlaanderen om over een staatsvorming te spreken”, 't Pallieterke 16.04.26
25. Nick Peeters: Verslag debat “Haalt de Vlaamse Beweging 2030?” Magazine voor een onafhankelijk Vlaanderen november 2025
26. Belga: Vlaams Nationaal Zangfeest legt nadruk op staatsvorming en Brussel, VRT-nieuws 15.03.26
27. Lustrumviering van Pro Flandria (25ste verjaardag) op 29 maart 2026 in de Faculty Club te Leuven, www.proflandria.be
28. Interview Jürgen Constandt, voorzitter Vlaams & Neutraal Ziekenfonds (VNZ): “ Vlamingen zijn veel te braaf en te mak”, 't Pallieterke 09.04.26
29. Karl Van Camp: Brussel niet loslaten, 't Pallieterke 15.01.26
30. Redactie: Wij eisen de herinvoering van de 12 minutenregel, VVB-Magazine ON/AF maart-april 2026
31. Redactie: Kliniek Sint-Jan in de bloemetjes gezet, VVB-Magazine ON/AF maart-april 2026
32. Kelly Van Droogenbroeck: Amper plek in Brusselse WZC's voor stages in het Nederlands, De Morgen 18.02.26
33. VVB -actie aan het Sint-Pieters-ziekenhuis in Brussel op 19 april '26, www.vvb.vlaanderen 13.04.26
34. Belga: Vlaamse adviesraad bepleit brede hervorming zorg, www.mediquality.net 29.04.26
35. Lars Bové: Zelfs na seksuele agressie of onopzettelijke doodslag konden Franse artsen nog werken in België, De Tijd 07.05.26
36. Vanille Dujardin: Belgische cirkeltjes draaien: na 2 jaar nog altijd geen Vlaamse vertegenwoordiger in RIZIV-bestuur, www.doorbraak.be 19.03.26
37. Geert Verrijken; Veel meer artsen voor minder Franstaligen, Nieuwsbrief van Artsenkrant 01.;04.26
38. Karel Vermeyen: De nieuwe artsenquota: een politiek werkstuk? www.akvsz.vlaanderen 04.04.26

KLAAR VOOR 2030: RODE KRUIS-VLAANDEREN LANCEERT NIEUW VIJFJARENPLAN

Geopolitieke spanningen, klimaatrampen, pandemieën, toenemende vereenzaming: de uitdagingen waar onze samenleving voor staat, worden complexer. Rode Kruis-Vlaanderen geeft met Strategie 2030 een helder antwoord op die complexiteit. Niet door alles te willen doen, maar door scherp te kiezen. Drie principes sturen die keuzes: wetenschappelijke onderbouwing, impact op schaal via vrijwilligerschap en onverdeelde focus op actie.

LOGISCH, NIET IDEOLOGISCH

In een wereld vol meningen vertrouwt Rode Kruis-Vlaanderen op feiten. Elke keuze in Strategie 2030 — welke domeinen we prioriteren, welke doelgroepen we bereiken, welke methoden we inzetten — is gestoeld op data-analyse en wetenschappelijk onderzoek. Dat is geen vanzelfsprekendheid in de non-profitsector, maar voor ons een bewuste keuze. We maken logische keuzes, geen ideologische.

Die aanpak loont. In het domein rampenparaatheid analyseerden we 38 mogelijke rampenscenario's op waarschijnlijkheid én impact. Dat leverde een helder prioriteitenlijstje op: overstromingen, extreme temperaturen, geopolitieke risico's, CBRN-aanslagen, terreur, stroom- en communicatieuitval, industriële risico's en epidemieën. Op die acht rampentypen richten we onze voorbereiding. Niet op alles tegelijk, maar waar we grootste verschil kunnen maken.

In het migratiedebat doen we hetzelfde. Rode Kruis-Vlaanderen investeert in kwantitatief onderzoek om nuance te brengen waar die ontbreekt. Een concreet gegeven: in 2024 vroeg slechts 20% van alle internationale immigranten in België asiel aan; de Nederlanders bijvoorbeeld tellen niet mee. Dat gegeven verandert de toon van een gesprek — mits het onderbouwd en zichtbaar gemaakt wordt. Wetenschap als tegenwicht voor polarisatie: dat is onze rol.

Onze wetenschappelijke gedrevenheid reikt ook verder dan analyse. In het domein transfusie en transplantatie ontwikkelen we actief nieuwe toepassingen: neussprays en oogdruppels op basis van bloedplasma, met klinische studies die aantonen dat een neusspray op basis van coalescent plasma als vroege bescherming kan ingezet worden bij virusuitbraken. Met de huidige 'pipeline' aan innovaties

kunnen tot vijf keer meer patiënten geholpen worden met hetzelfde aantal donaties. Rode Kruis-Vlaanderen neemt patenten, publiceert in wetenschappelijke tijdschriften en deelt kennis internationaal. Als geografisch kleine regio bepalen we toch mee de wereldwijde standaard, in plaats van die te volgen.

IMPACT OP SCHAAL DOOR VRIJWILLIGERSCHAP

De impact van Rode Kruis-Vlaanderen is groot omdat gewone mensen bereid zijn iets te geven. Tijd, geld, bloed, plasma. Dat vrijwilligerschap — in de ruimste zin van het woord — is niet alleen een operationele troef. Het is de reden waarom onze impact schaalbaar is op een manier die geen enkele overheid of commerciële organisatie kan evenaren.

Met Strategie 2030 bouwt Rode Kruis-Vlaanderen zijn vrijwilligersnetwerk verder uit en professionaliseert het. Concreet: 500 actieve DGH-vrijwilligers (Dringende Geneeskundige Hulpverlening) verbonden aan 112-standplaatsen, en een Medische Eenheid van 300 vrijwillige artsen en verpleegkundigen die inzetbaar zijn bij rampen en crises. Samen vormen zij een medische capaciteit die het reguliere systeem aanvult wanneer dat systeem zijn grenzen bereikt.

Nieuw zijn ook de Gemeentelijke Vrijwilligerskorpsen: lokale eenheden die logistieke en administratieve taken opnemen zodat getrainde hulpverleners zich kunnen concentreren op wat zij het beste doen. Vrijwilligers worden getraind, gestructureerd en ondersteund — zodat hun inzet duurzaam en effectief blijft, ook bij langdurige crises. Vrijwilligerschap stopt niet bij het uniform. Elke dag geven duizenden mensen vrijwillig bloed of plasma — een daad van solidariteit die letterlijk levens redt. Die donoren zijn even essentieel als elke andere vrijwilliger. De komende jaren verschuift de samenstelling van die donorgroep. Door medische vooruitgang daalt de vraag naar rode bloedcellen, terwijl de behoefte aan plasma sterk stijgt. Rode Kruis-Vlaanderen verwacht dat het aantal plasmadonaties in 2028 de volbloeddonaties zal overtreffen — een kantelpunt dat een nieuwe donorstrategie vereist.

Het doel is ambitieus: 1.000.000 liter plasma inzamelen, zodat België volledig zelfvoorzienend wordt en niet lan-

ger voor de helft afhankelijk is van geïmporteerd plasma van betaalde donoren uit de Verenigde Staten — een strategisch kwetsbare positie in een wereld van toenemende geopolitieke spanning. Bijzondere aandacht gaat naar de uitbreiding van het donorbestand met mensen van Sub-Sahara Afrikaanse origine. Hun unieke genetische kenmerken maken hen essentiële donoren voor patiënten van dezelfde origine. Doel: 1.500 donoren in die categorie — een concreet en meetbaar diversiteitsdoel, onderbouwd door medische noodzaak.

ACTIE, GEEN ACTIVISME

Rode Kruis-Vlaanderen neemt geen politieke standpunten in. We dragen geen campagnes voor beleidskeuzes die anderen moeten maken. Wat we wél doen, is handelen — concreet, meetbaar en op schaal. Een organisatie die alles voor iedereen wil zijn, is voor niemand onmisbaar. Een organisatie die doet wat ze beloofd heeft, bouwt vertrouwen dat tientallen jaren standhoudt.

Die focus op actie begint bij scherpe keuzes. Strategie 2030 definieert vijf domeinen waar Rode Kruis-Vlaanderen het verschil maakt: rampenparaatheid, transfusie en transplantatie, migratie en opvang, zelfredzaamheid en export van expertise. Buiten die domeinen kiezen we bewust niet in te zetten. Beperkte middelen vragen om prioriteiten — en prioriteiten vragen om de moed om nee te zeggen.

Daadkracht is meetbaar. Enkele voorbeelden:

- Tegen 2030 wil Rode Kruis-Vlaanderen 300.000 mensen opleiden in levensreddende eerste hulp — een direct antwoord op de vaststelling dat Vlaanderen ver achterblijft bij Europese koplopers als Oostenrijk en Duitsland, waar tot vier procent van de bevolking jaarlijks een EHBO-opleiding volgt. Elke opgeleide burger is een potentiële redder. Dat is geen metafoor, maar een medische realiteit: snelle reanimatie verveelvoudigt de overlevingskans bij hartfalen.
- Via het Zorgbib-initiatief voeren vrijwilligers wekelijks

gesprekken met bewoners van zorginstellingen — met als doel 500.000 gesprekken tegen 2030. Een boek brengen en luisteren: eenvoudiger kan een interventie niet zijn. Effectiever ook nauwelijks.

- In het buitenland rolt Rode Kruis-Vlaanderen de First Aid Blended Learning-app (FABL) uit: een combinatie van een online leertraject en fysieke training. Doel: 1.000.000 mensen in Afrika bereiken via de app tegen 2030.
- We schalen het aanbod Eerste Hulp bij Psychische Problemen (EHBP) op naar 10.000 opgeleide personen — mensen die mentale signalen herkennen en weten hoe te handelen.

EEN ORGANISATIE DIE KLAARSTAAT

Strategie 2030 is geen lijst van goede bedoelingen. Het is een operationeel plan, gebouwd op wetenschappelijk bewijs, gedragen door tienduizenden vrijwilligers en donoren, en gericht op aantoonbare resultaten. Vijf domeinen, vier hefboomen, concrete ambities voor 2030. Rode Kruis-Vlaanderen is uniek omdat het drie dingen tegelijk kan: beslissen op basis van data, opschalen dankzij vrijwilligerschap, en focussen op actie. Samen maken we het verschil. Niet omdat we dat zeggen, maar omdat we het doen.

Filip Vandekerckhove

Rode Kruis
Vlaanderen

ONZE HOOFDSPONSOR

REIZEN DOORHEEN DE GESCHIEDENIS VAN VLAANDEREN, DEEL V.

DE SAKSEN IN VLAANDEREN: DE EERSTE TIEN EEUWEN ONZE BEZOEKERS

Mijn reisplan is begonnen bij lectuur van "Geschiedenis van de Nederlandse stam" van de Nederlandse Professor Dr. P. Geyl. (°1948). Dit werk werd verscheen bijna honderd jaar geleden. Zijn verantwoording luidt in de bezin: "Ik wil beproeven de geschiedenis van de Nederlandse stam te schetsen". Hij noemt de taal der Salische Franken de oorsprong van het Nederlands en weet de Saksen en de Friezen ermee verbonden terwijl hun taal er door assimilatie mee werd in opgenomen.

Die visie is veranderd. Wij weten nu dat de geschiedenis en oorsprong van Nederland en Vlaanderen minder gelijk lopen dan men vroeger dacht. De oudere historici, in navolging van de Romeinen, gebruikten de namen Germanen en Franken vaak door elkaar en gaven hen een te ruime plaats die, zeker in Vlaanderen, niet verantwoord is. Maar de Saksen, en in mindere mate ook de Friezen, hadden wel een belangrijke invloed op de wordingsgeschiedenis van Vlaanderen en de Vlamingen.

Bij de aankomst van de Romeinen aan de Noordzeekust, beschreven zij ruime vestigingen van een stevige Saksische kolonie langs de Atlantische kust van Friesland tot Bonen (Boulogne-sur-mer). De eerste duizend jaar van onze tijdsrekening stonden de Saksen aan de rand van ons groot Scheldeland en zij lieten ons veel nazaten na. In verschillende fasen en op allerlei wijzen drongen zij door tot het hart van onze samenleving. Dit gebeurde vaak heel subtiel zodat de historici hun naam erg zelden vermelden. Zij werden hardhandig naar hier gebracht door Karel de Grote schrijven onze historici. De Saksen drongen echter zelf in het tweede deel van het eerste millennium langs het oosten de Nederlanden binnen. Vlaanderen toont vele sporen van hun aanwezigheid. Archeologische vondsten zijn er weinig maar plaatsnamen tonen veel aanwijzingen. De Saksen vormen samen met de Omal-volken en de Kelten de voornaamste wortels van ons volk, zij hebben het voor een groot deel mee opgebouwd. Tijd dus om te vertellen wie die Saksen waren en van waar zij kwamen want dit betreft een complexe geschiedenis.

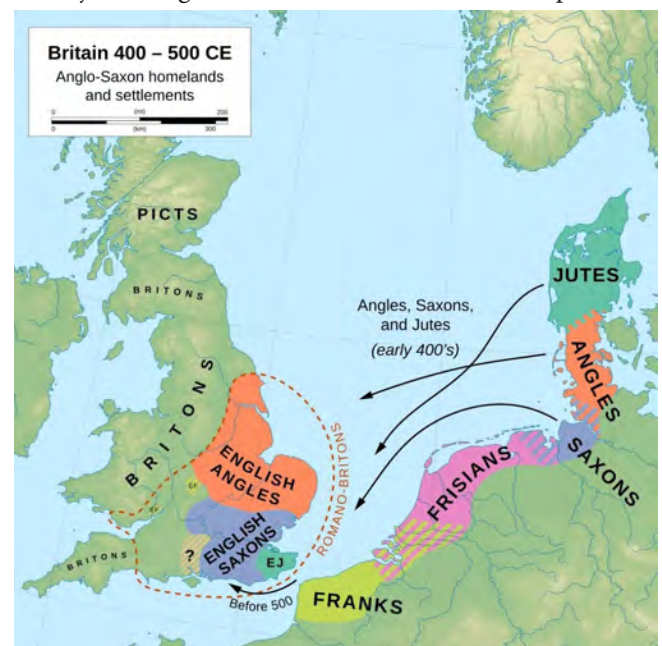
HET SAKSISCHE VOLK: DE NOORDERLINGEN

De ruime Noord-Duitse Laagvlakte was het woongebied van de Saksen die zelf nooit een grote eenheid vertoonden maar als verschillende stammen zich over Europa hebben verspreid. Men schrijft hun een eigen identiteit voor die

wel moeilijk juist te definiëren valt en door het uitzwermen van de verschillende stammen ruime interpretatie toelaat. Zo wordt aanvaard dat zij in het ruime gebied tussen Elbe en Rijn vertoefden.

Zij vertonen veel gelijkenissen met de Kelten. Het gaat over een groot aantal volksstammen die een gemeenschappelijke taal hadden maar nooit een groot volk vormden en weinig of geen geschriften uit de vroege samenleving nalieten. Zij waren net als de Belgae en andere Kelten een volk met voornamelijk een mondelinge cultuur. Zij waren ook een natuervolk dat een belangrijke godenwereld kende en waren vooral herders. Over hun oorsprong, verplaatsingen en zwerversleven bestaan er veel verhalen en ook mythen natuurlijk. Dat is ook de reden waarom zij in onze geschiedenisboeken zo weinig voorkomen. Nu ontbreekt er dus een belangrijk deel uit onze wordingsgeschiedenis. Mijn reizen doorheen onze geschiedenis proberen deze zaak recht te doen.

Onze Saksen, tenminste deze stammen die zich al 200 j.v.C. aan onze kusten vestigden kwamen uit de Noord-Duitse laagvlakte. Ze woonden aan de monding van de Elbe en aan de Eems waar in de buurt de Chaukenen en de Simulieren zich ophielden. Sommige historici noemen hen Noord-Germanen, anderen hebben het over zee-Germanen en de Romeinen maken er overzeese plundersaars van, terwijl de kerk er later de gesel van God van maken. Claudius Ptolemaeus, een bekend Grieks astronoom en aardrijkskundige, was een boezemvriend en wapenbroe-

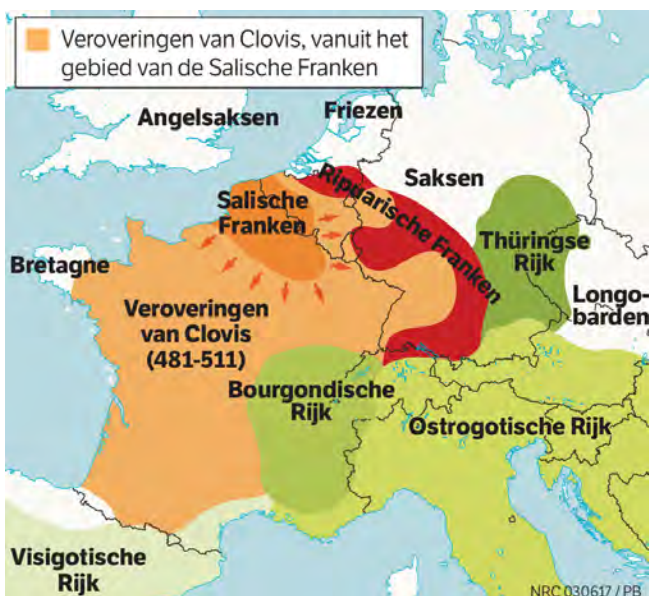
der van Alexander de Grote. In Alexandrië legde hij in de derde eeuw v.C de basis van de Geografia en duidde daarin het woongebied aan van een volk dat hij de naam Saxones gaf. Het noordelijke kustgebied liet hij behoren tot Germania Magna, dat liep van de Elbe tot in Normandië en Boonen.

DE SAKSEN VERSPREIDEN ZICH OVER EUROPA

De Saksen waren een naarstig volkje en trokken graag rond zoals ook de Kelten dat vele jaren deden. Zij waren meesters in het infiltreren in de lokale betere bevolkingslagen. In het vroege Vlaanderen treft men hen doorheen de vroege middeleeuwen aan als econoom of boekhouder of kanselier en nog later in Brabant waar zij hofmeier of burggraaf werden. Maar zij waren horigen en onvrij. In het Noorden waren zij het vechten tegen het water gewoon langs Elbe en de zee. Zij beschikten over bijzondere vaartuigen, vaak platbodems met roeiers, die zij wonderlijk wisten te besturen zowel op een golvende zee als langs de rivieren. Zo daalden zij de kusten af op zoek naar warmere en rustiger en vruchtbare oorden. Friesland werd hun eerste belangrijke pleisterplaats, maar ook bij de Esten en Denen gingen zij langs. Traditionele Nederlandse historici verdelen hun land in een Frankisch, een Fries en een Saksisch gebied maar deze mening wordt nu als achterhaald beschouwd, alhoewel het oostelijk deel van het land wel een uitloper vormt van de Noord-Duitse laagvlakte.

De Saksen die op de Atlantische kusten kwamen wonen en al deels aanwezig waren bij de aankomst hier van de Romeinen waren vooral de noordelijke kuststammen die via de kust van Friesland, Zeeland tot voorbij Bretagne trokken, maar ook de Britse eilanden indrongen. Het waren echte zeevolkeren van aan de Elbe monding en werden door de Romeinen niet helemaal onterecht zeerovers genoemd.

Dit zijn onze voorouders die de eerste eeuwen hier kwa-

men en zich met de plaatselijke bevolking vermengden. Van aan de kust trokken zij de waterwegen op: van de Aa, de Leie, de Schelde tot de Zenne en de Dender. Taalkundigen weten dat namen van dorpen en steden die op “ik” of “ijk” eindigen een Saksische origine hebben: Kortrijk, Doornik, Kamerijk, ... Dezelfde redenering geldt voor de uitgang “aken”, denk hierbij aan Vissenaken, Oudenaeken en andere. Zij drongen in families binnen en gaven hun ook een naam. Bijzonder is hier de adellijke stam “Aa” als stichter in Brabant van Brussel, Anderlecht, Wolfshagen en andere kastelen. Ook in Nederland vindt men die stam terug maar die behoort tot een andere origine. Daar zijn meerdere riviertjes die de naam Aa dragen, een oud-Keltische naam voor waterloop. Hier in Brabant, in de Zennevallei en het Pajottenland, lees ik dat meerdere lokale historici stellen dat in het begin van het tweede millennium Brabantse heren de macht voerden en dat zij afstammen van het kasteleins geslacht van Aa.

IN DE LAGE LANDEN

De Saksen zijn hier vanuit de Noord-Franse en West-Vlaamse regio's erg vroeg en massaal gekomen. Zij verwierven hier eigendommen en sloten huwelijken in de ruime regio van Brussel tot Leuven, Brakel, Ittre en Lessen. Ze brachten ook plaatselijke streeknamen mee naar Brabant: Ruusborg, Bellingen, Van Der Gracht, De Fosse, Van den Berghe, Del Monte van St Winnoksbergen, en ook Gruuthuse en Broeksele. Een deel van deze Saksen kwamen niet van de kust maar werden door Karel De Grote naar hier verbannen rond 800.

Er waren veel gewapende conflicten met de Franken en de Karolingers in onze regio. Vooral in de derde eeuw worden de activiteiten van de Saksische plunders aan de Atlantische kust vaak vermeld. In de vijfde eeuw vestigden de Angelsaksen zich op de Britse eilanden. Een deel van deze Saksen trok terug naar het Vasteland en bleef daar. Zij hebben zich hier verspreid tussen de Merovingers en de Salische Franken waar zij “maiores domi” of hofmeiers werden bij hun bazen die zij de vadsige koningen noemden. Clovis vestigde zijn hoofdplaats in Doornik. Zelf was hij een nazaat van de Saks Chulderik die in een Frankische stam was ingetrouwd. Hij huwde de Bourgondische Chlothilde en bekeerde zich tot het Christendom. Onder zijn kleinzoon Dagobert viel het rijk uiteen. Hier kwamen dan de Pepiniden op de proppen. De Saks Pepijn van Herstal nam binnen de Frankische stammen de macht over en liet hen uitgroeien tot de Karolingische vorsten.

De vroegmiddeleeuwse Saksen drongen gedurende veel eeuwen het bestuur van West Europa binnen. In het gebied tussen Rijn en Elbe had Karel de Grote, de zoon van Pepijn de Korte, de macht.

Van aan de Elbe trokken heel wat Saksen ook verder over Europa. Thüringen werd een voorname vestigingsplaats nadat zij de lokale bevolking verdreven hadden en

de Nedersaksen ontwikkelden toen een hertogdom. Uit die periode dateren de Saksenoorlogen van Karel de Grote.

Karel de Grote was dus ook zelf van Saksische origine. Zoals al besproken, waren de Pepijns hofmeiers: Pepijn van Landen trouwde met Ida van Nijvel zodat zij in Brabant ook machtig werden wat de lokale naamvormingen aantoont, kijk maar naar de naam Pepingen. Er gaan veel verhalen over de oorlogen van Karel de Grote met de Saksen in Europa maar die betreffen vooral de Saksen die zich in Thüringen, centraal Europa en Nedersaksen gevestigd hadden. Hun bekende koning daar is Hendrik de Vogelaar die later werd opgevolgd door Otto de Grote, zij waren allen van Saksische adel en voerden sinds eeuwen oorlog onder elkaar, zoals zij dat ook aan de Atlantische kust deden.

Karel was een vurige aanhanger van het ware geloof en liet zich in Rome tot keizer kronen. Hij begon aan de lokale opbouw van de geestelijke beschaving: van Rijn tot Seine en in het ruime stromengebied gingen volgens de historici de Merovingers, Franken, Karolingers en ook de Saksen die elkaar door de eeuwen heen goed hadden gevonden vlot in dit verhaal mee. Hij stichtte kloosters in Parijs, Soissons, Tours, Fulda en ook Sankt Gallen. Hij bracht een sterke scheiding aan tussen de geestelijken en de gewone gelovigen en was de bedenker van de tonsuur, een geestelijke kroon voor de priesters.

De Saksen zelf waren van nature zeer gelovig en hadden een belangrijke godenwereld. Zij vereerden bomen, bossen, rivieren en meren, bestudeerden de vlucht der vogels en het gehinnik der paarden. Windukind was hun bekende monnik, maar onder de Franken en Karolingers namen zij de christelijke symbolen makkelijk aan en christianiseerden vlot met Noord-Europa mee. Weet ook dat het jaar 1000 toen ook als een apocalyptisch jaar werd ingeschat, zoals 2000 in onze tijd, en het christendom fors bedreigde.

In het oude Vlaanderen waren de Saksen goed met de lokale bevolking verbonden en dit gebied breidt zich uit ver voorbij Boulogne-sur-Mer tot aan de Loiremonding. Zij trokken herhaaldelijk over het Kanaal heen en weer en hun verblijf langs de rivieren de Aa, Leie, Schelde en Loire is goed gedocumenteerd.

In Nederland gaan veel verhalen en mythen over de intocht van Saksen langs het oosten tot aan de Noordelijke Rijnsoever. Nederlandse historici en archeologen vinden dit verhaal weinig gedocumenteerd maar weten wel dat meerdere Saksische families hier de macht uitoefenden. Voor Vlaanderen zijn geen massale instromingen van Saksische groepen bekend. Maar onze historici vinden diep in Vlaanderen en ook in Brabant ruime sporen van

hun aanwezigheid in kastelen, landerijen en families en vorstenhuizen. De welstellende Kelten hadden van de Romeinen geleerd hoe grondbezitters en mensen met eigendom zich als vadsige koningen moesten gedragen en dit was gesneden koek voor de als beheerders geboren Saksen. Zij wonnen snel het vertrouwen van de bezittende klasse en werden beheerder van de huishouding, zeg maar econoom-boekhouders, markgraaf, kanselier en markies. In onze regio (Zuid-Brabant en Hengouwen) zijn de Trazegnies bekend met nog een feodale markgrafelijke achtergrond. Er zijn maar zeven markiesgeslachten bekend in België. Maar het is duidelijk hoe diep deze meesters en bestuurders in Vlaanderen zijn doorgedrongen. Tot op heden zijn hun nazaten in Vlaanderen nog bekend en aanwezig.

Vergeet dus maar de Merovingers, de Franken, de Karolingers en vooral de Germanen als ons wezenlijke voorouders. Onze voorouders zijn hoofdzakelijk Kelten en Saksen maar hier vinden de historici geen geschreven bronnen over en zo komen er weinig boeken of studies. Kelten en Germanen waren orale volken en hadden geen geschreven taal. Ze kregen een naam van de bezetters: de Belgae zijn hiervan het grote voorbeeld.

De Kelten waren hier meerdere eeuwen aanwezig, lang voor de Romeinen hier kwamen. Bij hun aankomst in de Noordzee botsten de Romeinen op de Litus Saxonis. Langs de ganse kanaalkust van Friesland tot de monding van de Loire en ook aan de overzijde op de kusten van de Britse eilanden troffen zij veel Saksen aan. Ook Ptolemeus beschreef reeds drie eeuwen voor onze tijdsrekening in Alexandrië de aanwezigheid van de Saxones in Armorica in de ruime buurt van Boulogne.

De Saksen waren drukke handelaars en bestuurders en konden het makkelijk vinden met de lokale Keltische volksstammen die zij infiltreerden en waarmee zij ook heen en weer over de Britse eilanden trokken. Gentse historici en taalkundigen weten dat deze Saksen allen tot dezelfde taalgroep behoorden met verschillende dialecten. Dit betreft het Saksisch, het Anglo-Saksisch en ook het Deens. De verhalen van Beowulf en Koning Arthur die zouden thuishoren in Groot-Brittanië komen eigenlijk uit Armorica of Bretagne, van bij onze voorouders dus. De Gentse dialectologen stellen ook dat het Vlaams een Saksische taal is terwijl Limburgs en Brabants eerder een Frankische oorsprong hebben.

In Armorica waren de beide volken het meest vermengd. De moord op Karel de Goede in Brugge in 1127 vertelt voldoende hoe de verschillende clans van Saksen, in casu de Erembaldi, horigen waren, die de macht verwierven binnen de tanende graafschappen. Zij kwamen uit de streek van Veurne en hadden zware conflicten met de graven en echte kasteelheren. Kandidaat-opvolger van

Karel was Willem van Ieper, onechte zoon van Filip van Loo en een onvrije vrouw. Filip heeft eerst de leeuwen-vlag meegebracht uit Engeland en ook Willem voerde die gaande leeuw, het was Filips van de Elzas die er later een klimmende van maakte. Toen gold nog de regel dat wie met een onvrije trouwde zelf onvrij werd.

TOT SLOT

Vlaanderen is veel groter dan de huidige grenzen doen uitschijnen. Onze voorouders betrokken een groot deel van het meerstromengebied aan de Atlantische kust tussen Rijn en Loire. Na de laatste ijstijd en na begin van de opwarming van de aarde in West-Europa kwamen de Kelten naar hier uit Centraal-Europa. Zij waren vooral herders en ijzersmeden en ontdekten hier de goede aarde. Ze leerden landbouw en veeteelt tot goede economische systemen uit te bouwen. Zij beheerden hier eigendommen, bouwden versterkte woningen, legden wegen aan langs de rivieren en trokken zo van de kust en de Schelde, tot de Ardennen en de Rijn.

De Romeinen hebben hier miljoenen inwoners gedood of tot slaven gemaakt en alle bestaande structuren vernietigd. Een atlas van de pre-Romeinse wegen moet nog gemaakt worden. Van hen leerden de grondbezitters en welstellenden hier hoe men best een vadsige koning werd en lijfeigenen liet werken. De meeste structuren en bedrijven van de Kelten werden vernietigd, er bleven nadien wel enkele grondbezitters over. Zij mochten een perceel grond voor eigen gebruik bewerken of deden dit op koningsgoed. Via de Saksen werden zij boeren-krijgers (agrarii milites).

Gelukkig lagen de Saksen hier al enkele eeuwen op vinkenslag, zij kenden zelf weinig van landbouw maar zagen hier een naarstig volk bezig waarbij zij snel de economische en bestuurlijke faciliteiten invulden.

Als sterke natuur-gelovigen sloten zij zich vlot aan bij het Christianisme. Weer fout van de Romeinen dat zij het

geloof dat Jezus in Israël bracht heel snel romaniseerden en de kerk uitbouwden tot een machtsstructuur en beheerder van wereldlijke goederen. Het christendom was al enig tijd gevestigd in Brittannië via missiebroeders uit Zuid-Europa. Zoals de Kelten het eerder deden trokken ook de Saksen frequent het kanaal over. In Vlaanderen kennen we voldoende missionarissen en heiligen van Saksische origine die hier het geloof kwamen brengen. De Saksen uit het Oosten van Europa brachten het Arische geloof mee. Dit waren de volken waar Karel de Grote tegen te keer ging. Maar Hendrick de Vogelaar, zijn dochter Mathilde en kleinzoon Otto de Grote regeerden over het Dietse Brabant. Deze laatste werd keizer van het Roomse Rijk gewijd. Vlaanderen en Brabant zijn dus door de tijd helemaal doordrongen van de Saksen.

Van die beruchte zeerovers is weinig overgebleven maar de Saksen kenden wel een grote migratie. De middeleeuwse kroniekschrijvers brengen veel te weinig over hun verhalen. Zij droegen twee Romeinse Keizerskronen en gingen door de eeuwen heen steeds meer een leidende rol spelen op het Europese politieke toneel. De Saksen verdienen dus een ruime plaats in de geschiedenisboeken van Vlaanderen.

Chris Geens

Literatuur

- Roger Desmet: Halle van domein tot stad. (1995)
- R.C. van Caenegem: De moord op Karel de Goede. (1978)
- Luit van der Tuuk: Middeleeuwse geschiedenis van de Lage Landen. De Saksen (2024)
- Museum Den Ast, Halle.

DOORBRAAK

DOORBREEK DE BUBBEL

DE NIEUWE ARTSENQUOTA: EEN POLITIEK WERKSTUK?

In het recente advies van de Planningscommissie (30/03/2026) worden de quota voor de artsen voor de jaren 2032 en 2033 aangepast. De uitwerking van dit advies is gebaseerd op dezelfde berekeningsscenario's zoals gebruikt in het vorige advies 2023-01 (quota jaren 2029-2033). Voorgesteld wordt om voor de jaren 2032-33 de quota te verhogen naar 1.169 (+ 2,1%) voor Vlaanderen en 929 (+ 10,8%) voor de Franstaligen. De Planningscommissie houdt rekening met een daling van het globale werkvolume en een stijging van de zorgconsumptie. De verdeling en verhoging van de geadviseerde quota is als volgt:

		Vlaamse Gem.	Franstalige Gem.	België
Advies 2023-01	Huisartsen	507	473	
	Specialisten	637	456	
	Totaal	1.144	929	2.073
Advies 2026-02	Huisartsen	506 (+0%)	535 (+13%)	
	Specialisten	663 (+4%)	495 (+8,5%)	
	Totaal	1.169 (+2,1)	1.030 (+10,8)	2.199 (+6%)

WAT VALT OP?

- De instroom van het aantal huisartsen voor Vlaanderen blijft op hetzelfde niveau terwijl voor de Franstalige huisartsen een toename van 13% berekend wordt (+ 62 artsen). Voor de huisartsen in Franstalig België wordt blijkbaar een snelle evolutie naar 80% arbeidstijd en een toename van de zorgvraag verwacht. Tegelijkertijd oordeelt de Planningscommissie dat deze scenario's in Vlaanderen niet gelden: dat er geen toename van de zorgvraag zou zijn en dat er geen toegankelijkheidsproblemen tot de eerstelijns geneeskunde zijn in Vlaanderen.
- Ook voor het geheel van de specialismen stijgen de quota voor de Franstalige Gemeenschap sterker (+ 39 artsen) in vergelijking met de Vlaamse Gemeenschap (+ 26 artsen).
- Het resultaat is dat de verhouding van de quota tussen de Gemeenschappen evolueert naar 53/47. Bij de verdeling van de artsenquota tussen de Gemeenschappen werd jarenlang een 60/40 verhouding gerespecteerd, een door de Rekenkamer gevalideerde verdeling¹.

De berekening van de quota gebeurt aan de hand van

een “gedifferentieerde activiteitsgraad” van de artsen in de verschillende Gemeenschappen: *”De gegevens van de Planningscommissie zijn voldoende nauwkeurig om de behoeften van elke gemeenschap te bepalen.”*² Dit betekent dat, gezien de gemiddeld lagere activiteitsgraad van de Franstalige artsen, de quota voor Franstalig België sneller verhoogd worden dan voor Vlaanderen. Met andere woorden: men verwacht dat de artsen in Vlaanderen meer werken dan in Franstalig België.

HOE WORDT DEZE “GEDIFFERENTIEERDE ACTIVITEITSGRAAD” BEREKEND?

Bij de berekening van de activiteitsgraad worden voor de artsen in loondienst de werkelijk gepresteerde voltijds equivalenten (VTE) gebruikt. Voor de zelfstandige artsen (87,3%) wordt het arbeidsvolume geschat op basis van de RIZIV-activiteit van iedere arts. Een voltijdse zelfstandige activiteit wordt gedefinieerd op basis van het bruto terugbetaalde bedrag aan RIZIV-prestaties op jaarbasis en wordt gelijkgesteld met het mediaan terugbetaald bedrag. De mediaanwaarde wordt apart berekend voor elk (sub) specialisme. Zo komt bijvoorbeeld 1 VTE van een huisarts in 2023 overeen met een bruto terugbetaald bedrag van

1. De verdeelsleutel die de federale quota verdeelde werd bij wet opgeheven (wet van 27 november 2022 die de wet betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen, gecoördineerd op 10 mei 2015 wijzigt).

2. Artsen op de arbeidsmarkt 2013-2023 Inleiding en Methodologie, Cel Aanbod en Planning, Dienst Gezondheidszorgbeoefenaars, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, januari 2026.

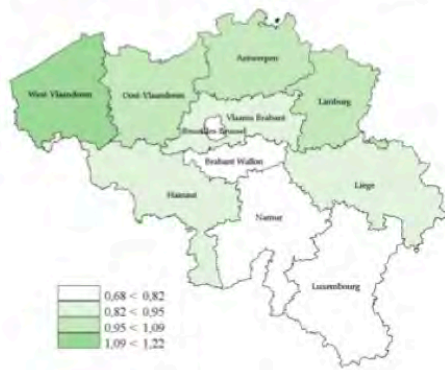
€ 176.773. Aan de hand van deze mediaanwaarde wordt dan de individuele “activiteitsgraad” geschat. De globale som wordt gemaakt per specialisme, per provincie, per gemeenschap en landelijk.

De globale activiteit van de artsen in België wordt door de Planningscommissie berekend op 0,99% van een voltijds equivalent. Voor de Vlaamse Gemeenschap komt dit neer op 1,13 VTE gemiddeld en voor de Franstalige Gemeenschap is dit 0,94 VTE. Opmerkelijk, voor Brussel gebruikt de Planningscommissie een verhouding 80/20 om de verdeling tussen de Gemeenschappen te berekenen!

In 2023 werkten de Vlaamse huisartsen gemiddeld 100%. De Franstalige huisartsen werkten gemiddeld 0,8 VTE. De trend van kortere arbeidstijden bij Franstalige artsen werd trouwens bij alle specialismen vastgesteld. Ter illustratie hierbij de regionale verdeling van de gemiddelde berekende VTE voor de huisartsen (kaart 3).

De gedifferentieerde activiteit wordt gebruikt als argument om de quota voor de Franstalige Gemeenschap sneller te laten stijgen dan voor de Vlaamse Gemeenschap. Een vraag die niet beantwoord wordt: is de lagere activiteitsgraad van de Franstalige artsen een keuze of het gevolg van een suboptimaal evenwicht tussen aanbod en vraag?

Kaart 3. Gemiddeld VTE van de huisartsen actief in de gezondheidszorg (PR), volgens provincie van activiteit, 31/12/2023

WELKE SCENARIO'S WORDEN GEBRUIKT?

Voor de huisartsen veronderstelt men dat op korte termijn een arbeidsduurvermindering van 20% mag verwacht worden en dat de zorgvraag zal toenemen met 7 tot 13%, oa. afhankelijk van de vergrijzing, de evolutie naar kortere opnames in de ziekenhuizen, ...³. Hoe kan dit een verklaring zijn voor de uiteenlopende berekeningen voor Noord

en Zuid?

Ook voor de specialisten veronderstelt men een arbeidsduurvermindering van 13%. Dit werd bepaald op basis van de vastgestelde recente evolutie bij de artsen van een 10-tal specialismen.

De basis van deze scenario's oogt wetenschappelijk maar bevat een aantal arbitraire aannames vooral wat betreft de toenemende zorgvraag tussen 7% en 13%. Het advies vermeldt niet hoe deze percentages bekomen werden?

BEPALING VAN DE “OPTIMALE INSTROOM”.

De optimale instroom wordt berekend aan de hand van de gewogen VTE-dichtheid (aantal VTE per 10.000 inwoners). Deze indicator combineert de verwachte evolutie van het activiteitsniveau en de verwachte evolutie van de zorgvraag van de bevolking. **Per gemeenschap wordt bovendien een “gewenste differentiatie” berekend.** Dit wordt gedaan “op basis van haar expertise en terreinkennis” (Advies p5 bovenaan). Dit wil zeggen dat de Planningscommissie een evaluatie maakt welke “gewogen dichtheid” best nagestreefd wordt voor de verschillende regio's. Een motivering op basis van cijfers ontbreekt echter in het advies. Het resultaat is een “optimale instroom”, de voorgestelde quota dus.

Deze eerder arbitraire methode houdt het risico in dat aanpassingen aan de berekeningscoëfficiënten kunnen gedaan worden in functie van een te bekomen resultaat. Wat betekent immers de eerder cryptische zin: “op basis van haar expertise en terreinkennis”? De gegevens met betrekking tot de gewogen VTE-dichtheid werden gerapporteerd in het “Placard rapport” van de FOD Volksgezondheid van 2026⁴. Een algoritme dat gebruikt werd om de “ideale instroom” te bepalen, bedoeld om deze gewogen VTE-dichtheid te sturen, is echter nergens terug te vinden. Wat is de juiste interpretatie van de regionale verschillen? Welke bijstellingen wenst men te bekomen en op basis van welke argumenten worden gedifferentieerde bijstellingen berekend?

ENKELE OPMERKINGEN TOT BESLUIT

- Vele elementen in de berekeningsmethode zijn betwistbaar, moeilijk berekenbaar en per definitie subjectief. Niet alle Vlaamse experts zijn het er bijvoorbeeld mee

3. “Bij de aanpassing van de activiteitsgraad wordt rekening gehouden met verschillende factoren die invloed kunnen of zullen hebben op het huidige activiteitsniveau van de huisartsen: een betere werk-privébalans, meer groepspraktijken, technologie en kunstmatige intelligentie, delegatie van taken aan andere gezondheidszorgprofessionals, delegatie van taken aan professionals buiten de gezondheidszorg, coördinatie van de zorg, subsidiariteit tussen specialismen, verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd en meer teleconsultaties.

De toename van de behoefte aan zorg geleverd door de huisartsen van de Belgische bevolking, wordt of zal worden beïnvloed door: de inkorting van de verblijfsduur in het ziekenhuis, preventie en zelfzorg/autonomie van de patiënt, sociale ongelijkheid en toegang tot zorg (lichte stijging van het aantal begunstigen van de verhoogde tegemoetkoming - RVT), geestelijke gezondheidszorg, toename thuiszorg van de patiënt (telemonitoring) en coördinatie door de huisarts, hogere levensverwachting in goede gezondheid en getrapte zorg (GMD) - verwijzing naar tweedelijnszorg.” (Formeel advies 2026-02, p3)

4. Artsen op de arbeidsmarkt 2013-2023 Inleiding en Methodologie, Cel Aanbod en Planning, Dienst Gezondheidszorgbeoefenaars, Directoraat-generaal Gezondheidszorg, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, januari 2026.

eens dat artsen 20% minder gaan werken. Ook de visie op zorg (het gebruik van de spoed bv.) verschilt erg. Het gezagsargument “op basis van expertise en terreken-nis” is dan ook onvoldoende.

- De quota zijn de optelsom van de geschatte subquota. Daarom worden die ook vermeld in het advies en dit in het kader van transparantie, ook al behoort de bepaling van de subquota niet tot de federale bevoegdheid. De transparantie zou verbeteren indien meer duidelijkheid zou gegeven worden in verband met de optimale “gewogen VTE dichtheid”.
- Er is geen enkele objectieve reden waarom een gedifferentieerde activiteitsgraad zou moeten aanleiding geven tot hogere quota voor de Franstaligen. Als de arbeidsduur, berekend op basis van voornamelijk financiële proxy's in Franstalig België lager is dan in Vlaanderen is dit geen argument om meer artsen op te leiden. Integendeel, misschien werken de artsen in Franstalig België gewoon minder omdat hun aantal suboptimaal afgestemd is op de zorgvraag. Misschien betekent dit wel dat er meer huisartsen zijn in Franstalig België die niet voldoende werk hebben om tot een voltijdse activiteit te komen.

- De Franstaligen redeneren in belangrijke mate in functie van het aantal specialisten in opleiding voor de opleidingscentra. Wat de kandidaatspecialisten na de opleiding doen is vermoedelijk niet hun eerste bezorgdheid. De verhalen van hoog opgeleide specialisten die nadien geen plaats vinden om hun specialiteit uit te oefenen zijn gekend.

- Volgens het jaarverslag van de Planningscommissie worden de pre-adviezen van de werkgroep-artsen unaniem gegeven. Het resultaat van de stemming in de plenaire vergadering is niet vermeld maar we hebben de indruk dat de Franstalige stem luider klinkt. Het kan dan ook niet dat de vertegenwoordigers van de Gemeenschappen enkel met raadgevende stem zetelen.

- **Het is duidelijk dat er in het domein van de numerus clausus en de contingentering verregaande visieverschillen bestaan tussen de twee Gemeenschappen. Na meer dan 25 jaar is men geen stap vooruit geraakt om tot een gemeenschappelijke visie te komen.**

- **De nieuwe verhouding van 53/47 is absoluut onaanvaardbaar!**

Karel Vermeyen

ARTSENQUOTA STIJGEN IN WALLONIË VEEL FORSER DAN IN VLAANDEREN

INTERVIEW MET KAREL VERMEYEN IN DOORBRAAK FILIP MICHIELS 11/5/2026

Er ligt een voorstel op tafel om de artsenquota in ons land ingrijpend aan te passen. Opvallend genoeg gaat de bevoegde Planningscommissie (die onder de FOD Volksgezondheid valt) daarbij uit van een globale stijging van het aantal artsen met 10,8 procent voor de Franstalige gemeenschap tegenover amper 2,1 procent voor Vlaanderen. Jarenlang was het relatief simpel: bij de verdeling van de artsenquota tussen Vlaanderen en Wallonië werd er uitgegaan van een 60/40 procent-verhouding. Die verdeling was toen overigens ook gevalideerd door het Rekenhof. Door een aantal aanpassingen van de voorbije jaren, op voorstel van de federale Planningscommissie, is die verhouding intussen geëvolueerd naar 53/47 procent. Die scheve situatie lijkt met het nieuwe advies, dat het aan-

tal beschikbare nieuwe RIZIV-nummers voor 2032-2033 moet vastleggen, niet meteen te zullen worden rechtgetrokken.

STUDENTEN

“Tot 2031 liggen de artsenquota al vast, op basis van eerdere adviezen van de Planningscommissie”, legt Karel Vermeyen uit. Hij was als anesthesist jarenlang verbonden aan het Universitair Ziekenhuis Antwerpen en was ooit zelf nog voorzitter van de Planningscommissie. Vandaag is hij lid van de raad van bestuur van het Vlaams Artsenverbond en voorzitter van het Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid.

“De quota die nu worden voorgesteld, zouden dus gelden vanaf 2032. Dat is niet toevallig het jaar waarin de nieuwe lichte studenten die dit najaar in de richting geneeskun-

de aan de slag gaat normaal ook afstudeert. Bij de bepaling van het aantal toegelaten studenten geneeskunde voor het volgende academiejaar moeten zowel de Nederlandstalige als de Franstalige universiteiten in theorie dus rekening houden met de artsenquota die vanaf 2032 zullen gelden.'

TOELATINGSEXAMEN

Tot zover de theorie. Het exacte aantal studenten dat in Vlaanderen en in Wallonië toegelaten wordt tot de opleiding geneeskunde wordt immers niet bepaald door de federale Planningscommissie, maar is een gemeenschapsbevoegdheid. 'Natuurlijk was het wel de bedoeling dat beide aantallen op elkaar zouden afgestemd worden. Net om die reden werd er jaren geleden ook beslist om een toelatingsexamen in te voeren voor de artsenopleiding', klinkt het. Vlaanderen werkt al vele jaren met zo'n examen, maar de Franstaligen hebben die verplichting jarenlang naast zich neergelegd

'Alleen: Vlaanderen werkt al vele jaren met zo'n examen, maar de Franstaligen hebben die verplichting jarenlang naast zich neergelegd. Waardoor er in het Franstalige landsgedeelte ook jarenlang te veel artsen uitstroombden.' In theorie waren er dus al die jaren ook niet voldoende RIZIV-nummers beschikbaar aan Franstalige kant, maar de Franstaligen besloten wat creatiever om te gaan met de bestaande wetgeving. Met het argument dat er best wat meer artsen mochten beginnen om de verwachte toekomstige tekorten op te vangen.

DALING WERKTijd

In het voorstel voor de nieuwe quota dat nu op tafel ligt wordt volgens de federale Planningsdienst rekening gehouden met 'een daling van het globale werkvolume en een stijging van de zorgconsumptie'. De berekeningen gebeuren per specialisme, waarna de optelsom gemaakt wordt om het totale aantal beschikbare RIZIV-nummers in 2032 te bepalen.

Daarbij gaat er nu speciale aandacht uit naar de huisartsgeneeskunde, waar tegen 2033 een daling naar een gemiddelde werktijd van 80 procent bij de huisartsen én een stijging van de zorgvraag van 7 tot 13 procent verwacht wordt. 'Op basis van RIZIV-cijfers heeft men nu het gemiddelde aantal prestaties berekend van een huisarts die in ons land voltijds aan het werk is', geeft Vermeyen aan. 'Dat leert ons bijvoorbeeld ook dat een huisarts die voltijds werkt in 2023 overeenstemt met een bruto terugbetaald bedrag van 176.773 euro.'

LAGERE ACTIVITEITSGRAAD

Diezelfde RIZIV-cijfers geven ook aan dat de Franstalige artsen gemiddeld flink wat minder uren presteren dan hun Nederlandstalige collega's. In concreto: waar de Vlaamse huisartsen gemiddeld nog altijd 100 procent wer-

ken, is dat activiteitspercentage bij de Franstalige huisartsen gezakt tot 80 procent. En dus besluit de federale Planningscommissie nu dat er in het Franstalige landsgedeelte verhoudingsgewijs nood is aan meer startende artsen dan in Vlaanderen.

Uiteraard leidt dit dan tot problemen wanneer die nieuwe lichte artsen afstudeert

'Dé hamvraag blijft daarbij evenwel onbeantwoord', stelt Vermeyen. 'Is de lagere activiteitsgraad van de Franstalige artsen een eigen keuze, of is dat het gevolg van een ruimer aanbod? Een aanbod dat men zelf natuurlijk mee heeft gecreëerd door jarenlang de opgelegde beperking op het aantal instromende studenten in de Franstalige artsenopleidingen naast zich neer te leggen. Met andere woorden: ik heb het gevoel dat de Franstaligen nu beloond worden voor het eigen wanbeleid van de voorbije jaren.'

TEKORT AAN HUISARTSEN

Een bijkomende vaststelling is natuurlijk dat er vooral in Vlaanderen her en der een tekort aan huisartsen is ontstaan. Met de nieuwe quota die nu op tafel liggen – waardoor er in Vlaanderen in verhouding minder nieuwe artsen zullen bijkomen – zal die situatie dus allermist verbeteren. Om daar op in te spelen besloot toenmalig Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) enkele jaren geleden al om toch méér artsen toe te laten tot de opleiding.

De kans is groot dat partijgenoot Zuhail Demir dat beleid nu doortrekt. 'Uiteraard leidt dit dan tot problemen wanneer die nieuwe lichte artsen afstudeert, omdat er onvoldoende RIZIV-nummers zullen zijn voor Vlaanderen. Afwachten maar hoe de politiek daar dan zal mee omgaan', klinkt het nog.

Vermeyen stuurde intussen een bijzonder kritische nota over het nieuwe quotavorstel aan een aantal politieke partijen, maar kreeg voorlopig geen reactie vanuit het kabinet Volksgezondheid. 'Dat verbaast me ook niet. Ik heb de voorbije jaren vastgesteld hoe er vooral vanuit de Franstalige universiteiten stevige druk werd uitgeoefend op de Franstalige politici om systematisch meer studenten toe te laten tot de artsenopleiding.'

Karel Vermeyen
Voorzitter Aktiekomitee

VAN DE VREDE VAN WESTFALEN TOT POETIN

DE WERELDVREDE TOT VOOR POETIN

De *Vrede van Westfalen* (1648) is in werkelijkheid een reeks vredesverdragen getekend in Münster en Osnabrück. Zij maakten een einde aan de Dertigjarige Oorlog (1618-1648) en de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648). De Vrede van Westfalen bracht een ingrijpende verbetering teweeg, vooral in Europa. Zij erkende de soevereiniteit van de Nederlandse Republiek en de Zwitserse Confederatie, en legde de fundamenten voor het moderne statenstelsel en het internationaal recht. Principes zoals staatssoevereiniteit en niet-inmenging werden er voor het eerst duidelijk geformuleerd. De Westfaalse vrede kan daarom worden gezien als de geboortakte van het Europa van soevereine staten zoals wij dat vandaag kennen.

Na Westfalen brak voor Europa wel geen tijdperk zonder oorlog aan. Conflicten bleven voorkomen, maar werden doorgaans afgesloten met verdragen die een nieuw machtsevenwicht probeerden te creëren, zonder dat één partij een totale nederlaag moest slikken. Vooral na de overwinning op Napoleon in Waterloo in 1815, ontstond zo een relatief stabiele periode, die – met de nodige spanningen – standhield tot de zomer van 1914.

Beleven we vandaag de nadagen van de enorme invloed die de Vrede van Westfalen heeft gehad op de internationale verhoudingen?

De Eerste Wereldoorlog betekende een eerste breuk met dit Westfaalse systeem, en wel om twee redenen. Ten eerste bleek oorlog niet langer een beheersbaar instrument van staten. Het conflict ontwikkelde zich tot een totale, industriële en ideologische vernietigingsoorlog die de Europese wereldorde zelf ondermijnde. Ten tweede volgde in 1919 het *Verdrag van Versailles*. Waar conflicten na Westfalen doorgaans werden afgesloten met onderhandelde vredesverdragen, brak Versailles met die traditie. Het verdrag creëerde geen nieuw stabiel machtsevenwicht en werd bovendien, onder zware druk van Frankrijk, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten, aan Duitsland opgelegd. Onze oosterburen werden met een volledige geallieerde bezetting bedreigd indien zij niet akkoord gingen.

In Duitsland werd dit ‘*Diktat*’ van Versailles ervaren als een diepe nationale vernedering. Het droeg in belangrijke mate bij tot het politieke klimaat waarin het naziregime later kon opkomen, door de belofte Duitsland opnieuw

prestige en macht te geven. Duitsland stond hierin overigens niet alleen. In meerdere Europese landen ontstonden bewegingen die pleitten voor een nieuwe maatschappelijke en politieke orde. Mogelijk weerspiegelde dit een breed gedeeld gevoel dat de bestaande wereldorde aan het afbrokkelen was.

Toch groeide na de Eerste Wereldoorlog het besef dat meer nodig was om de vrede te bewaren. In 1919 werd de *Volkerenbond* opgericht, gevolgd door het *Permanent Hof van Internationale Justitie* (PHIJ), de voorloper van het huidige Internationaal Gerechtshof in Den Haag. Hoewel juridisch onafhankelijk, stond het Hof nauw in verbinding met de Volkerenbond. De Bond kreeg als opdracht de vrede te bewaren en internationale conflicten via overleg op te lossen.

De resultaten bleven echter beperkt. De Volkerenbond kon wel degelijk succesvol bemiddelen in kleinere conflicten, zoals het geschil tussen Zweden en Finland over de Åländeilanden. Maar toen de internationale spanningen in de jaren 1930 opnieuw opliepen, bleek de organisatie niet in staat om haar belangrijkste taak te vervullen. Ze slaagde er niet in Duitsland tot naleving van het Verdrag van Versailles te dwingen en kon evenmin agressie door grote mogendheden stoppen, zoals de Japanse bezetting van Mantsjoerije in 1931 en de Italiaanse invasie van Ethiopië in 1935. De reacties van de Bond waren traag, zwak of bleven zelfs volledig uit.

Dat neemt niet weg dat de Volkerenbond op andere domeinen wel degelijk betekenisvolle resultaten boekte. Zo leverde hij belangrijk humanitair werk, onder meer op het vlak van vluchtelingenhelp, de bestrijding van slavernij en mensenhandel en internationale gezondheidsprogramma's tegen epidemieën¹. Uiteindelijk bleef het falen in de kerntaak – het voorkomen van een nieuwe wereldoorlog – echter doorslaggevend. Dit falen had vooral structurele oorzaken, zoals het ontbreken van enkele grote mogendheden en het gebrek aan effectieve afdwingingsmiddelen.

Ook het Permanent Hof van Internationale Justitie kon geen doorbraak forceren in het streven naar duurzame vrede. Juridisch functioneerde het Hof behoorlijk, en het behaalde successen bij bepaalde grensgeschillen, verdragsinterpretaties en kwesties rond minderhedenrechten. Toch bleef zijn impact beperkt, omdat staten hun geschillen vrijwillig moesten voorleggen en het Hof niet

1. In die zin was de Volkerenbond wel een goede leerschool voor de latere VN

over middelen beschikte om zijn uitspraken af te dwingen. De grote mogendheden bleven bovendien terughoudend. Dit probleem blijft tot op vandaag kenmerkend voor het internationaal recht, dat in belangrijke mate afhankelijk is van politieke bereidheid.

De Tweede Wereldoorlog bracht ondertussen een nieuwe, verontrustende technologische dimensie in oorlogsvoering. Het conflict, aanvankelijk gekenmerkt door de *Blitzkrieg*, mondde uiteindelijk uit in de ontwikkeling en inzet van kernwapens. In 1948 nam de pas opgerichte VN de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens aan, een mijlpaal in de internationale normvorming. Of de wereld sindsdien werkelijk veiliger is geworden, blijft echter een vraag die ieder voor zich moet beantwoorden. Vast staat wel dat Europa in de nasleep van de oorlog een aanzienlijk deel van zijn politieke en militaire invloed verloor.

Een volwaardige opvolger van het Westfaalse systeem is er uiteindelijk nooit gekomen. Tegen die achtergrond dient zich vandaag een nieuwe geopolitieke realiteit aan, waarin Poetin een centrale rol speelt².

POETIN EN DE WERELDVREDE VANDAAG³

Poetin ontwikkelde een eigen – en niet noodzakelijk altijd onjuiste – analyse van de internationale machtsverhoudingen. Op basis daarvan bouwde hij ook een ideologisch kader uit dat zijn politieke keuzes moet verklaren en legitimeren.

De kern van Poetins analyse is dat de liberale wereldorde, die de internationale verhoudingen de voorbije eeuwen in belangrijke mate heeft bepaald, haar einde heeft bereikt. Volgens hem is die orde niet alleen in verval, maar zelfs onmogelijk nog te herstellen. Dat vormt het uitgangspunt van zijn geopolitieke visie.

Zoals veel autocratische leiders probeert ook Poetin zijn beleid te onderbouwen met een ideologie. Zo'n ideologisch kader creëert een intellectuele façade die politieke beslissingen rationeel en noodzakelijk moet doen lijken. Xi Jinping kan daarbij bijvoorbeeld teruggrijpen naar het marxisme, zij het aangepast door het denken van Deng Xiaoping. In de Verenigde Staten wordt Donald Trump vaak

De ratificatie van het Verdrag van Münster. Gerard ter Borch, 1648.

2. Al zit ook Trump al een heel stuk in dezelfde richting: zie Iran, NAVO-Groenland, Venezuela, ...

3. Veel van de in Deel 2 verwerkte informatie is afkomstig uit: Federico Rampini: "Rusia tiene una Teoría del Caos que explica (y legitima) las acciones de Putin" *El Mundo* (Domingo, 7 de diciembre 2025 (p. 20-21)). Maar in feite gaat zijn artikel zelf terug op een publicatie van Anton Barbashin in het Amerikaanse *Riddle*

gelinkt aan de conservatieve denktank Heritage Foundation. Bij Poetin bleef lange tijd onduidelijk op welke ideologische fundamenten hij zich baseerde. Inmiddels is dat beeld scherper geworden.

Denkers uit Poetins omgeving ontwikkelden wat zij een geopolitieke “chaostheorie” noemen. Deze Russische doctrine verwijst niet toevallig naar de wetenschappelijke chaostheorie uit de wiskunde, wat haar een schijn van academische legitimiteit verleent. De theorie werd uitgewerkt door denkers verbonden aan de *Valdai Club*⁴, een netwerk van invloedrijke adviseurs en intellectuelen rond het Kremlin.

Volgens deze denkrichting bevindt de wereld zich in een onvermijdelijke fase van chaos. Die chaos is het gevolg van de geleidelijke ineenstorting van vroegere machtsstructuren die internationale stabiliteit boden: de ordening na de conferentie van Jalta, het einde van de Koude Oorlog en de daaropvolgende periode waarin de Verenigde Staten als enige supermacht domineerden. Vandaag bestaat er volgens deze visie geen nieuwe stabiele wereldorde. Internationale instellingen verliezen hun invloed en verdwijnen langzaam. Tegelijk ontstaat een geopolitiek vacuüm, terwijl niemand precies weet welke richting de internationale verhoudingen zullen uitgaan. Vanuit die analyse formuleren de Valdai-denkers vijf centrale uitgangspunten.

1. De oude wereld is definitief voorbij

Volgens deze visie hebben internationale instellingen uit het verleden hun legitimiteit verloren. Hun afbrokkeling wordt als onomkeerbaar beschouwd. Westerse pogingen om de liberale wereldorde in stand te houden, zouden daardoor gedoemd zijn te mislukken en zelfs extra instabiliteit veroorzaken. Uiteindelijk zullen westerse landen zich volgens deze redenering genoodzaakt zien om over nieuwe vormen van internationale samenwerking te onderhandelen.

2. Chaos is per definitie onbeheersbaar

De wereld wordt volgens deze theorie niet langer gestuurd door stabiele internationale structuren. Unilaterale beslissingen worden de norm. Het herstellen van een globale orde heeft geen prioriteit meer. Staten moeten in plaats daarvan hun eigen doelstellingen en instrumenten flexibel aanpassen en hun strategie bijsturen. In een chaotische internationale omgeving zou wie snel reageert en zich creatief aanpast, het grootste voordeel behalen. Daarbij hoort ook het herschrijven of negeren van bestaande internationale regels wanneer dat strategisch nuttig is.

3. Ieder land staat er alleen voor

Volgens de chaostheorie behoren vaste allianties en blokvorming tot het verleden. Internationale relaties worden voortaan bepaald door tijdelijke en opportunistische sa-

menwerking. Rusland volgt daarom een wisselende strategie in Syrië, het niveau van samenwerking met Iran varieert en er is toenadering tot Noord-Korea wanneer dat geopolitiek gunstig wordt geacht. Akkoorden kunnen volgens deze visie zonder bezwaar worden opgezegd zodra ze nadelig worden. Zelfs collectieve veiligheidsafspraken, zoals artikel 5 van de NAVO, verliezen in deze redenering hun betekenis. Internationale politiek wordt herleid tot een opportunistisch strategisch machtsspel.

4. Universele normen en ethiek verliezen hun betekenis

Binnen deze ideologie is er geen plaats meer voor universele waarden, mensenrechten of morele normen die boven staten staan. Het nationale belang, zoals gedefinieerd door de politieke machthebbers, geldt als enige leidraad. Dat heeft ingrijpende gevolgen. Staatsoptreden – gaande van binnenlandse repressie tot militaire aanvallen op civiele infrastructuur – kan in deze visie worden gerechtvaardigd als onderdeel van nationale veiligheid, ongeacht internationale regelgeving of mensenrechtennormen, die als typisch westers worden beschouwd.

Volgens de chaostheorie hebben grote ideologische systemen en universele doctrines hun tijd gehad. Elke staat bepaalt voortaan zelf zijn waarden en normen. Internationale modellen zijn irrelevant. Poetin zelf sprak in 2023 in dat verband over Rusland als een “staatsbeschaving”: een politieke identiteit die volledig steunt op een eigen historische interpretatie en zich niets hoeft aan te trekken van externe beoordelingscriteria.

5. Militaire macht als sleutel tot overleving

Volgens de Valdai-denkers leidt de huidige internationale chaos structureel tot meer conflicten. Oorlogen worden gezien als een normale fase in de overgang naar een nieuwe wereldorde. Bestaande instellingen voor conflictbeheersing zouden hun betekenis hebben verloren. Daarmee grijpt men impliciet terug naar een wereld die doet denken aan de periode vóór de Vrede van Westfalen, toen macht en militaire capaciteit de internationale verhoudingen bepaalden.

Binnen deze visie wordt diplomatie ondergeschikt aan militaire slagkracht. Nationale soevereiniteit moet desnoods met brute kracht worden verdedigd. Oorlog wordt opnieuw beschouwd als een legitiem politiek instrument. Zelfs het gebruik van kernwapens wordt in bepaalde omstandigheden niet langer uitgesloten. De chaostheorie pleit daarom voor een sterke militarisering van de staat, waarbij het leger en het militair-industrieel complex fungeren als fundament van nationale stabiliteit.

SLOTBEDENKINGEN

De chaostheorie verklaart vanuit Russisch perspectief de

4. De club lijkt zowat een kruising van een Amerikaanse denktank en een Russische versie van het Forum van Davos

houding tegenover Oekraïne. Volgens deze redenering schendt Rusland geen internationale normen, omdat die normen in een chaotische wereld hun betekenis hebben verloren. Wie als eerste erkent dat de oude internationale orde verdwenen is, zou een strategisch voordeel behalen. De annexatie van de Krim en andere territoriale ingrepen worden in deze logica beschouwd als voldongen feiten, terwijl westerse sancties uiteindelijk hun impact zouden verliezen.

Daarnaast biedt deze ideologie ook een legitimatie voor interne repressie. Wanneer universele waarden niet langer bestaan, kan het regime zelf bepalen hoe politieke vrijheden worden ingevuld. Sociale controle en repressieve maatregelen worden voorgesteld als noodzakelijke instrumenten om de nationale veiligheid te waarborgen in een instabiele wereld.

Volgens deze redenering handelt Poetin dus in overeenstemming met de internationale realiteit zoals hij die ziet. De vraag rijst echter in hoeverre dit verschilt van het optreden van de huidige 'onvoorspelbare' bewoner van het Witte Huis. Tegelijk groeit wereldwijd de bezorgdheid dat de internationale vrede fundamenteel onder druk staat. Dreigt de wereld opnieuw te evolueren naar een systeem waarin het recht van de sterkste domineert, vergelijkbaar met vroegere historische periodes? Voor velen lijkt het daarom verstandig zich voor te bereiden op een minder stabiele toekomst, waarin militaire paraatheid opnieuw een centrale rol speelt. Het vooruitzicht stemt weinig optimistisch, maar kan moeilijk genegeerd worden.

Willem Amery

“The true sign of intelligence is not knowledge, but imagination.”

A. Einstein

Preventieve terugbetalingen tot 700 euro:

- Psychologische begeleiding tot 300 euro
- Diëtist tot 50 euro
- Lidgeld sportclub tot 50 euro
- Oordoppen op maat tot 50 euro
- Podologische zolen tot 50 euro
- Rookstopmiddel tot 50 euro
- Sportmedische keuring tot 50 euro
- Vaccinaties tot 50 euro
- EHBO-opleiding tot 30 euro
- Medische apps tot 20 euro

Ontdek meer voordelen op
vnz.be of bel **015 28 90 90**

VNZ zorgt voor het verschil

VNZ
Vlaams & Neutraal
Ziekenfonds

TENTOONSTELLINGEN

ALICJA KWADE M MUSEUM LEUVEN

Van Alicja Kwade, een bijzondere beeldende kunstenares die bruggenbouwster is tussen Wetenschap en Kunst, liep van 10/10/2025 tem 22/2/2026 een zeer bijzondere expo in het M Museum te Leuven. Een goed idee om in het vieringsjaar 600 jaar KUL haar uit te nodigen!

De Poolse kunstenares (°1979) woont en werkt in Berlijn en heeft er al een ontzagwekkende palmares op zitten: Louisiana Museum of Modern Art Denemarken, MIT Visual Arts Center Cambridge (USA), Hamburger Bahnhof - Nationalgalerie der Gegenwart Berlijn, Modern Art en Museum Haus Konstruktiv in Zürich.

In 2017 kende ze haar internationale doorbraak voor haar deelname aan de 57ste Biënnale in Venetië met haar werk Weltenlinie, ook tentoongesteld in Leuven. Haar werken maken al deel uit van talrijke openbare collecties, Centre Pompidou in Parijs, Hirshhorn Museum in Washington, Los Angeles County Museum of Art, Mudam Luxembourg in het Groothertogdom en het Museum Moderner Kunst Stiftung Ludwig in Wenen.

Ze is een zeer intelligente kunstenares en neemt vaak een loopje met de waarnemer: "Kan kennis ooit neutraal zijn?" of "Is de wereld zoals ze is of zoals jij ze waarneemt?"

Thomas Hertog, astrofysicus, commentarieert over de raakvlakken tussen kunst en wetenschap.

"Speelt God met dobbelstenen?" vraagt Albert Einstein zich af: "Neen God dobbelt niet! "In een donkere zaal staan videoschermen die 5 dobbelstenen laten wentelen. Ze vallen nooit: gefilmd met een snelheid van 10.000 beelden per seconde zodat het een lang uitgesponnen beweging lijkt ....

Een planeetachtige blauwe grote bol (azul macaubas) op een klassieke stoel. Die dualiteit doet appel aan onze positie in het universum en de beperkingen die onze perspectieven vormen. De stoel is een knipoog naar lezen, denken en leren op zo'n stoel.

Paraposition: twee slanke, fragiel uitzierende stalen frames dragen massieve natuurstenen: monumentaal en fragiel,

uitnodiging en waarschuwing, ga je zitten of blijf je veilig op afstand?

Een miniwereld waar oerkrachten en menselijke orde elkaar lijken te ontmoeten. De lege stoel met de oersteen die als een zwaard van Damocles erboven zweeft: een kwetsbaar evenwicht! Roept zowel contemplatie op als bedreiging, net als onze positie in een onvoorspelbare wereld. Onopgeloste vragen fascineren ons maar boezemen ons ook angst in. We proberen een houvast te krijgen in een wereld die zich telkens aan ons begrip onttrekt? Krijgt iets pas waarde als je er betekenis aan geeft?

Deze tentoonstelling, waarin wetenschap en verwondering hand in hand gaan, kadert binnen de viering 600 jaar KULeuven in het M Museum. De bezoeker stuit op beelden die je aanzetten tot reflectie en filosoferen over wat we denken te weten of net niet weten. Zit er met andere woorden FICTIE in WETENSCHAP?

Lieve Van Ermen, was verbaasd, verwonderd en verheugd deze tentoonstelling te kunnen bezoeken.

Openingsuren:
van 14 u tot 17 u op donderdag en zondag
open op aanvraag voor groepen
info@museumgeneeskunde.be

Locatie:
Heilige Geestraat 21
2000 Antwerpen

Inkom:
€ 10,00 per persoon
€ 8,00 per persoon voor groepen
(min. 10 personen)

www.museumgeneeskunde.be

Zingend rood. Topstukken van Ensor, Wouters en Schmalzigaug in het KMSKA

Van 11 april 2026 tot en met 30 augustus 2026

Stap binnen in een expo waar kleur het tempo bepaalt. Zingend rood brengt drie kunstenaars samen die schilderkunst hertekenden met volle, ongeremde pigmenten.

James Ensor, Rik Wouters en Jules Schmalzigaug staan niet voor niets gekend als de Grote Drie moderne kleurkunstenaars van België.

Expo tot eind augustus 2026

Onvergetelijk MSK Gent

Een expo van allemaal vrouwelijke kunstschilders door de eeuwen heen. Één kunstenaar heeft mijn hart gestolen: een feministe avant la lettre: Anna Maria van Schuren (1607-1678). Ze was vreselijk handig, schilderde en bedreven in ook andere kunstvormen en ze schreef een tractaat (het boekje ligt in de expo !) over de geschiktheid van de vrouwelijke geest voor de wetenschap en de letteren. Ze adviseerde om niet te huwen en kinderen te krijgen om zich volledig aan kunst en wetenschap te kunnen wijden !

Wist u dat het woord "een roemer" komt van een vrouwelijke kunstenaar die een groen glazen berkemeyer prachtig graveerde? "Genoeg is meer dan veel" ze heette Anna Roemers dr. Vischer (1583-1651).

Een andere kunstenaar vertrok maar even naar Brazilië (in die tijd !) om de dieren te etsen en schilderen om wetenschappelijk te documenteren.

OPERA BALLET VLAANDEREN SEIZOEN 26/27: À LA FLAMANDE

In Vlaanderen moet zelfs Nederlands zingen blijkbaar worden uitgelegd als iets wat vooral niet te Vlaams mag lijken, las ik ergens van een commentator die het programaboekje doorlas.

Dat is des te merkwaardiger omdat Opera Ballet Vlaanderen dit seizoen zelf Peter Benoit centraal zet. Voor Peter Benoit was Nederlands op het podium een wezenlijk onderdeel van de culturele emancipatie. Hij werkte in een tijd waarin de muziekcultuur dominant Franstalig was, maar koos bewust voor de taal van het volk. Dat was geen schaamtevolle identitaire reflex, maar een bewuste keuze om de eigen taal ook in de zogenaamd hogere cultuur haar rechtmatige plaats te geven.

De Vlaamse emancipatie is het verhaal van taalstrijd, onderwijs, sociale strijd, verenigingsleven, lokale cultuur, literatuur, pers, democratisering en politiek engagement. Het is het verhaal van generaties mensen die hun taal en waardigheid opeisten in een land waar Frans de taal was van macht, bestuur en status. Welke taal bleef in Congo als officiële taal achter? Juist: het Frans.

Een Congolese goede vriend cardioloog van ons zei me “Ik dank heel mijn basisopleiding vooral aan de fantastische Vlaamse missionarissen en ben hen heel erg dankbaar. Ik verwijt hen maar één ding: dat ze me geen Vlaams aanleerden! Ze spraken het wel onder elkaar en we verstonden er niks van!” (Bewust misschien?)

Waarom moeten we altijd als Vlamingen ons zelf minimaliseren? Die “landsknecht“-mentaliteit zijn we toch al lang ontgroeid? Maar de oude huid blijft decennialang aan ons kleven. Hoog tijd om te ontvellen en met fiere inborst in het Vlaams te zingen! Lees meer over het seizoen 26/27 in

OBV! Je kan je niks bedenken of er is een link naar Vlaanderen en het staat op het programma!

Zoals... Lohengrin van Richard Wagner, gesitueerd in het 10de eeuwse Antwerpen! De Schelde van Peter Benoit enz.... Peter Benoit, die trouwens het Operahuis hier in Antwerpen mee oprichtte en waar nota bene “Die Meistersinger von Nürnberg” van Wagner in het Vlaams gezongen werd als openingsprogramma!

Lieve Van Ermen

Seizoen 26/27 OPERA BALLET VLAANDEREN

Reserveer de beste plaatsen voor onze voorstellingen op OPERABALLET.BE

Wat te verwachten in Periodiek nr 26/3: Ontdek het op www.vlaamsartsenverbond.org

Ook een expert heeft
soms een expert
nodig.

Wij brengen
onze service
tot bij u in de
praktijk.

Maak een afspraak
op kbc.be/mediservice

Wat te verwachten in volgend nummer Periodiek 26/3

Gentse gebouwen en bouwheren in Leuven.

Chris Geens

Geschiedschrijving:

**Bij het lezen van Eric Van de Castele: Hugo Schiltz.
Homme hors catégorie.**

Willem Amery

**De lange weg naar communautarisering van
de gezondheidszorg.**

Karel Vermeyen

Het Great Egyptian Museum in Caïro.

Lieve Van Ermen

Boekbespreking:

**Tom Sauer: De strijd voor vrede.
En hoe we die kunnen winnen.**

Willem Amery

Interview Dr. Johan Bockaert door Lieve Van Ermen